

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
TOREK
25. APRIL
1989
Letnik XLIV.
Štev. 31 (2454)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 7 šil.
1000 din
P. b. b.

Heute mit Gemeindeporträt Gallizien

Die heutige Ausgabe des „Slovenski vestnik“ erhalten gemeinsam mit dem Gemeindeporträt Gallizien alle Haushalte der Gemeinde. Gespräche, Berichte, Tatsachen und Zusammenfassungen sind in slowenischer und deutscher Sprache abgefaßt.

Aus dem Inhalt: ● Die Volksschule in Gallizien wird umgebaut (Seite 5) ● Gespräche mit Bürgermeister Josef Wutte, Vizebürgermeister Günther Kuss und Gemeinderat Jože Urank (Seiten 6, 7) ● Zahlen, Daten, Tatsachen aus Gegenwart und Vergangenheit (Seite 6) ● Wieviele Arbeitslose gibt es in Gallizien, wohin wird gependelt? (Seite 8).

Opazovalka v Evropskem svetu?

O možnostih vključevanja narodnostnih skupnosti v Delovno skupnost Alpe-Jadran so med drugim razpravljali vodilni uradniki in predsedniki komisije delovne skupnosti na seji v Padenghe sul Garda v Italiji. Na dnevnem redu pa so bile tudi razprave o želji Delovne skupnosti Alpe-Jadran, da bi skupaj z ARGE Alp in Cotrao dobila status aktivne opazovalke v Evropskem svetu. Govorili so o tesnejšem sodelovanju v vprašanih varstva okolja, gospodarstva in prometa. Pripravili so prihodnjo sejo in izdelali programske smernice za delo Delovne skupnosti Alpe-Jadran v letih 1989/90. Koroško sta zastopala vodja deželne urada dr. Ralf Unkart in dvorni svetnik dr. Josef Lausegger.

Maja je čas za prijave...

„Ves srednji vek je bil dvojezičen. Danes je dvojezična več kot polovica prebivalstva sveta. Večjezičnosti politično sploh ne bi bilo treba podpirati, saj se sama razvija. Le preprečevati bi je, prosim, ne smeli“, pravi berlinski profesor Bernd Kiehlförer v razgovoru, ki ga objavljamo na 3. strani.

Občinski portret

GALICIJA GALLIZIEN

Gemeindeporträt

Galicija je upravno središče občine, ki jo danes na straneh 5 do 9 predstavljamo s pogovori s politiki, podatki, številkami in oglasi.

Zernatto – nova neznanka v igri za deželnega glavarja

Prekinitev seje deželnega zbora v petek in s tem za nedoločen čas odložena izvolitev novega koroškega deželnega glavarja je zaenkrat ustavila Haiderja na poti k zasedbi mesta deželnega glavarja. Vzrok za prekinitev seje je bil brez dvoma udar znotraj ljudske stranke s

posledico, da je skupini, ki ni popolnoma podpirala Haiderjevo linijo predsednika Scheucherja, uspelo, da je le-tega zavrnila kot bodočega člana koroške deželne vlade; za kandidata za koroškega deželnega glavarja pa je postavila dr. Kristofa Zernatta (slika).

Z imenovanjem Zernatta seveda nevarnost izvolitve Haiderja še ni dokončno odstranjena, vsi opazovalci koroške politične scene in drame znotraj ÖVP pa oce-

njujejo Haiderjeve možnosti za manjše kot pred spremembami v ljudski stranki.

Medtem se je zunanji pritisk na Koroško in posebej na deželno vodstvo ÖVP še stopnjeval. Generalni tajnik socialistov dr. Josef Cap je ljudski stranki za primer izvolitve Haiderja s pomočjo koroške ÖVP resno zagrozil z novimi državnozborskimi volitvami, bivši predsednik ÖVP na zvezni ravni dr. Josef Taus pa je v nedeljo preko televizije koroško ljudsko stranko svaril pred pod-

poro izvolitve Haiderja, ker bi to imelo negativne posledice za Avstrijo tako na zunanje-političnem kot tudi na gospodarskem področju. Za Avstrijo bi bil „deželni glavar z nacionalističnim touchom“ problematičen, je dejal Taus, ki je izrazil potrebo po večjem vplivu zvezne ÖVP na njeno „koroško filialo“.

H koroški situaciji je zavzel stališče tudi predstavnik Zelene-alternative v avstrijskem parlamentu Voggenhuber. Dejal je, da bo preloži-

(dalje na 2. strani)

PREBERITE

- 2 Klavdij Braini o bodočnosti hranilnice v ES
- 3 Komentar dr. Teodorja Domeja: Kako naprej v šolski komisiji?
- 4 Heute im Slovenski vestnik
- 5-9 Občinski portret Galicija – Gemeindeporträt Gallizien
- 10 Vestnikov roman in koledar prireditev
- 11 Panomia '89 – kulturno pismo iz Murske sobote
- 12 Pet golov Hanserja v tekmi proti Magdalenu

Radio Koroška: prijateljsko srečanje v Železni Kapli

Koroška radijska hiša ORF je minuli konec tedna skupno s kapelško občino priredila „Dneve srečanja v Železni Kapli“. Oddaje v slovenščini in nemščini so predstavile življenje v tej občini iz raznih vidikov, mnogo je bilo pove-

danega o zgodovini kraja, o razvojnih možnostih pa tudi o težavah, ki tarejo prebivalstvo predvsem zaradi negotove prihodnosti tovarne Obir na Rebrici. Kulturni višek pa je bila prireditev „Dober večer, prijatelji –

Guten Abend, Freunde“, ki so jo posneli v hotelu Obir, in pri kateri so sodelovali domači zbori, med njimi tudi MePZ „Zarja“ (na sliki). Več o srečanjih v Železni Kapli bomo poročali v naslednji številki.

slika: Mohar

VESTNIKOV VEČER

v gostilni Zenkl,
Podkanja vas,
v petek, 28. 4.
ob 20.00

„Vestnikov večer“ je ugodna priložnost, da se s člani uredništva pomenite o poročanju Slovenskega vestnika in razpravljate o občinskem portretu Galicija. Vsi občani prisrčno vabljeni.

LESERABEND

im Gasthaus Zenkl
in Wildenstein
am Freitag, den 28. 4.
um 20.00

Nützen Sie die Gelegenheit, sagen Sie am Leserabend den Redakteuren des Slovenski vestnik Ihre Meinung zum „Gemeindeporträt Gallizien“ und diskutieren Sie mit uns andere aktuelle Fragen.

TRIBUNA BRALCEV

P.n.
SLOVENSKI VESTNIKTarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEČ

Še enkrat o tv-oddaji „Dober dan, Koroška“

Gospod doktor Vospersnik ima torej čudne občutke zaradi moje kritike ORF-a in molčečih slov. kor. narodnopolitičnih funkcio-narjev.

Naj ga pomirim: seveda vem, kaj je t. i. personifikacija, t. i. metaforično izražanje, a pri kamnu najine spotike ne gre za to, temveč za uporabno psihologijo v naših narodnopolitičnih prizadevanjih, za iskrenost ali pokrito rihto.

Gospod Vospersnik prav gotovo ne bo našel v mojih delih primera „Dober dan, Koroška“ – razen v duhu ironije ali sarkazma – vse dokler bo ta dežela dovoljevala, da se nekaznovano skrivni moja slovenska materina beseda (npr. podiranje zakonito postavljenih dvojezičnih krajevnih tabel), jo poniževala in razveljavljala (gl. ločevanje otrok v koroških ljudskih šolah) in ji odrekala enakopravnost z nemško v javnem življenju. Ker pa gospod Vospersnik govori o več primerih metaforike v mojih delih, ne navede pa nobenega, naj to storim sam in s tem razveljavim njegov nepremišljeni očitke, da sem naiven in dlakoepski:

„... Und ich muß mir heutzutage in meinem Heimatland Kärnten die Begriffsverschleierungen und -verwirrungen anhören, die sich wohl in keiner anderen Sprache dieser Welt so verlässlich bodenständig anrühlich bilden lassen wie eben in der deutschen: 'Heimatliese', 'Heimattreue', 'Heimatsdienst', 'gefallen für Volk und Vaterland' – nicht etwa für den Wahnsinn Adolf Hitlers und dessen Henkersknechte – oder 'WIR ALLE SIND KÄRNTNER – welch epochale wissenschaftliche Entdeckung! Besagt sie vielleicht etwas anderes als: 'WIR ALLE HABEN NASEN UND OHREN'... Und so weiter und so fort...“

„Deutschland über alles“ damals... „Kärnten über alles heute...“ Und „ES GIBT KEIN SLOWENISCH KÄRNTEN“... (Von meinem Verhältnis zu den beiden Sprachen Slowenisch und Deutsch, Ein Kärntner Heimatbuch, EV, 1986, strani 145-147)

Prav ima gospod dvorni svetnik Vospersnik s trditvijo, da so okusi lahko različni, vendar važnejše je to, da so različni tudi naši interesi odvisno od teh pa naša stališča in naši cilji v tej deželi.

Če si izumitelji tega nečed-

nega ovinkarjenja – zaradi sovražnega razpoloženja do nas Slovencev v deželi – iz same strahopezljivosti ne upajo z imenom poklicati tistih, ki jim je oddaja namenjena, je to začetek našega narodnega konca. Potemtakem neki dan tudi gimnazije za Slovence ne bomo več potrebovali. Kaj je dvorni svetnik pozabil, da so nam v sodnijskem procesu očitali, da je strup? Ne zato, ker je gimnazija, ampak zato, ker je slovenska. In vendar se celo biki počasi navadijo na rdečo ruto.

Škoda, da se gospodu Vospersniku ni prikradel v srce (kot „nadvse primerna metafora“) vsaj „Dober dan, Korotan!“ Tisti Korotan, ki ga je nosil ponosni Oton Župančič v srcu z našim knežjim kamnom vred, dostojno in zvesto do smrti, in ga ni hotel iz njega izpustiti. Kakor tudi bojeviti Ivan Cankar ne, ki je namesto v sovjet rajne cesarskokraljeve mačehe Avstrije šel raje v zapor na ljubljanski grad. Vsaj za sedem dni.

Kaj čemo s to „Koroška“? Kdor ne mara poslušati slovenskih besed, temu se fučka, ali se mu nasmehne napovedovalka z „Dober dan, Koroška“ ali pa z „Dober dan, Slovenci“. Za narodne omahljivce pa je nagovor s „Slovenci“ že sam po sebi spodbuden, če bojo oddaje informativno zanimive, kritične. Naj bomo – manj ko nas bo – čedalje huje zamaknjeni v svoj koroški popek, v svojo zanikrno provincialno malost! Naj se naposled sami spravimo kakor piščanci v svoj koroški kurnik – navzlic nepretrganemu širokoustnemu deklariranju skupnega slovenskega kulturnega prostora – tudi in predvsem v Celovškem zvonu?

Koroške nam ni nikoli še nihče oporekal, slovensko identiteto pa nam nasprotniki izmikajo na vseh koncih in krajih.

In še to: ni res, da se koroški Slovenci „od pamtiveka“ (=kar ljudje pomnijo) borimo za priznanje enakopravnosti v deželi. Eni se res borijo, drugi pa se medtem držijo ob strani in skrbno prežijo kakor pajki na muhe, da se bojo, ko pride urica, z njihovo borbo okoristili. Takšni so ljudje, ne samo zunaj v širšem svetu, ampak tudi na Koroškem. In tu še prav posebno v tem obdobju naše klavrne popustljivosti, našega brezupnega samoponizovanja.

Janko Messner

Bremenijo delo dunajskih študentov le finančne težave?

Na občnem zboru KSSŠ na Dunaju je med študenti tokrat prevladovala živahna, stvarna in samokritična razprava. Predsednica kluba Sonja Wutte je v svojem poročilu podala precizno in objektivno oceno dela odbornikov in članov kluba v preteklem poslovnem obdobju. Letu akcij je hitro sledilo – po Smollejevem podpisu za ločevanje – leto prenaple politične demobilizacije in frustracije.

Dejstvo je namreč, da je večina članstva zatem kmalu izgubila zanimanje za aktualno dogajanje v manjšinski politiki, tako da klub tudi ni bil več iniciativen na tem področju, pač pa so se sile v glavnem osredotočile na interne zadeve in prireditve.

Predsednica je pri tem izpostavila klubsko komemoracijo v spominskem letu (sodelovali so pevci MPZ „Rož“ in zvezni kancler dr. Vranitzky) ter diskusijski večer o ljubljanskem sojenju in družbenopolitičnih spremembah v Sloveniji (Igor Bavčar). Hkrati je klub okrepil stike z ZSMS ter sodelovanje z ostalimi manjšinskimi mladinskimi organizacijami.

Poseben klubski uredniški kolektiv je ustvaril temelje za nov mladinski list – PUNT, spet druga skupina klubašev

pa samostojno vodi začetni tečaj slovenskega jezika za nemško govoreče interesente na Dunaju (teh je kar 15!). Delo KSSŠ/D, tako je mogoče zaokrožiti poročilo Sonje Wutte, je bilo vsekakor boljše kot je splošno vzdušje med dunajskimi študenti.

Povod za slabo vzdušje je predvsem finančna zagata študentske organizacije, h kateri v veliki meri prispevata, ZSO in NSKS. S kako skromnimi sredstvi – in še ta so zelo neredna – razpolaga klub, je poročala blagajničarka Janja Stern: Klub je imel v letu 1988 izdatke v višini 187.700 šilingov. Dve tretjini znašajo stalni stroški, pokriti pa je bilo treba tudi še nekaj primanjkljaja iz prejšnjega delovnega obdobja, in tako za financiranje klubskih dejavnosti ni ostalo skoraj

nič. Brez denarja, je dejala Janja Stern, pa lahko klubaši o zanimivem in privlačnem programu le sanjajo.

Težišča nadaljnje razprave so bila: problem vzdrževanja sedanjih klubskih prostorov, sosvet, kako ukrepati, če Haider postane deželni glavar. ZSO je na občnem zboru zastopal tajnik dr. Marjan Sturm, ki je med drugim opozoril na nevarna ozadja Haiderjeve politike ter pokritiziral trenutno neinicativnost slovenskih študentov. Marjan Pipp, predsednik občnega zbora, je hkrati zastopal tudi NSKS.

Za novega predsednika je bil izvoljen Andrej Leben iz Pliberka. Odbor pa sestavljajo: Milan Piko (podpredsednik), Sonja Wutte in Janja Stern (tajnici), Miro Pasterk (blagajnik), Rudi Urban (medijski referent), Marica Kušej (kulturna referentka), Rudi Vouk, Saša Schlapper, Gašpar Ogris-Martič, Toni Samonig, Milan Mikel, Peter Kristof (razširjeni odbor), Stanko Gregorič, Franc Smrtin in Janez Rehsmann.

Iščemo

vodil/nega/no
sodelavca/sodelavko
za opravljanje organizacijskega dela

Pogoji: Znanje obeh deželnih jezikov, organizacijske sposobnosti.

Nudimo • stimulativno plačo po dogovoru
• možnost nadaljnega izobraževanja
• možnost napredovanja
• zanimivo delovno področje

Nastop službe takoj po končanem razpisu.

Ponudbe pošljite do 30. aprila pod šifro „Perspektivna služba“ na naslov: Slovenski vestnik, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt.

Interesenti/ke naj ob prijavi priložijo življenjepis in dokazila o izobrazbi.

Vsi/e prijavljeni/e kandidati/ke bodo povabljeni/e na osebni razgovor.

Zernatto –
neznanka
v igri za
deželnega
glavarja

(nadaljevanje s 1. strani)

tev izvolitve koroškega deželnega glavarja privedla do nadaljnega „mešetarjenja za stolčke in pozicije na Koroškem“. Menil tudi, da bi bilo najbolje, če se bi SPÖ stopila v opozicijo.

Toda do tega z veliko verjetnostjo ne bo prišlo. Šef SPÖ in deželni glavar dr. Ambrozy je namreč takoj po prekinitvi seje deželnega zbora izjavil, da njegova stranka kot najmočnejša vztraja na zahtevi po deželnemu glavarju, da pa se je tudi pripravljena pogajati z ljudsko stranko na čelu z dr. Zernattom.

Ta pa je že včeraj začel pogajanja z Haiderjevo FPÖ „s ciljem ustoličiti nesocialističnega deželnega glavarja na Koroškem“. Na vprašanje, kaj razume pod tem, je dejal, da se sicer zaveda, da je ÖVP šele tretja sila na Koroškem, da pa to ne izključuje deželnega glavarja, ki se ne bo imenoval Haider“.

Na konstitutivni seji deželnega zbora v petek so izvolili vse tri predsednike deželnega zbora. Prvi predsednik je postal dr. Josef Koschat (SPÖ), druga Kriemhild Trattin, znana po prispevku v „Grenzlandjahrbuch“, tretji predsednik pa Adam Unterrieder (SPÖ). Zasedli so tudi pododbore ter izvolili njihove predsednike.

O bodočnosti hranilnic v ES

Kljub direktivam v zvezi z vstopom Italije v Evropsko skupnost se v Italiji na bančnem področju do danes ni nič spremenilo. Do sprememb pa bo prišlo najpozneje leta 1992 ali ob začetku l. 1993, ko bo ES zajela celotno evropsko tržišče. Kljub temu, da so na bančnem področju napovedane možnosti širjenja, bodo te za slovenske hranilnice in posojilnice gotovo omejene.

Medtem, ko bo npr. tuja bančna ustanova lahko kjerkoli odprla svojo enoto, bo poslovanje slovenskih posojilnic slej ko prej omejeno, ker veljajo za občinske bančne ustanove. Čeprav leto 1992 za slovenske zadružnike na Tržaškem in Goriškem ni povezano s prevelikimi upi, gredo Slovenci z zaupanjem tej letnici naproti. Vsaj pred-

sednik openske posojilnice Klavdij Braini, ki je na povabilo Zveze slovenskih združenj v Celovcu predaval o delovanju slovenskih hranilnic in posojilnic v preteklosti in o njihovi bodočnosti v Evropski skupnosti, je ob koncu menil, da slovenski zadružniki v Italiji lahko z zaupanjem gledajo v bodočnost.

Svoj optimizem opira

predvsem na izkušnje s svojimi člani in strankami, ki bančne ustanove nikdar niso pustili na cedilu, četudi je zašla v krizo. Nasprotno! Izrazili so ji še večje zaupanje. Kakor je dejal Klavdij Braini, so med člani in strankami na eni in uslužbenci na drugi strani še vedno osebni prijateljski odnosi.

Osebnosti in zaupanje v bančno ustanovo pa bodo še odločilnejša pomena, ko bodo odpirali svoje poslovalnice denarni zavodi Evropske skupnosti.

Klavdij Braini meni, da lahko nastanejo problemi v

zvezi z integracijo v ES predvsem na področju knjigovodstva in nadziranja poslovanja. V Italiji veljajo določila nacionalne banke, ki se bistveno razlikujejo od poslov ES, je dejal Braini, vendar se kaže postopno prilagajanje.

Pri ministrstvu za pouk, umetnost in šport je bila ob začetku šolskega leta 1988/89 ustanovljena posebna komisija za zadeve manjšinskega šolstva na Koroškem z namenom, da bi opazovala in spremljala realizacijo manjšinskega šolskega zakona iz leta 1988. Septembra je komisija dobila svoj poslovnik. Njegova vsebina je bila dogovorjena med ministrstvom in obema osrednjima organizacijama

KOMENTAR

dr. TEODORJA DOMEJA

cirani ravnatelji na osnovi odredbe deželne vlade, ki po mnenju slovenskih organizacij krši osnovna določila manjšinskega šolskega zakona, del svojih ur prepusti dodatnim učiteljem, ki nimajo kvalifikacije za dvojezično poučevanje.

Članom komisije je treba omogočiti delo tam, kjer je prišlo do sprememb – torej v šolah. V prvi vrsti pa naj bi se jim omogočili neovirani

KAKO NAPREJ V ŠOLSKI KOMISIJI?

Slovencev na Koroškem. Glede na vsebino poslovnika sta slovenski osrednji organizaciji – kljub negativnemu ali vsaj kritičnemu odnosu do vsebine novega šolskega zakona – pristali na sodelovanje v šolski komisiji, vendar se je konkretno delo v njej zataknilo že na samem začetku.

Šolska komisija deluje (ali bolje rečeno, ne deluje) pod negativnim vplivom narodnopolitičnega položaja na Koroškem in dnevne politike. Svojo drugo in doslej tudi zadnjo sejo je imela novembra 1988. Po tem so koroške deželnozborske stranke blokiralne delo komisije z zahtevo po imenovanju dodatnih članov, ki naj bi jih predlagale te stranke. Kot zunanji povod za dolgo prekinitve njenega dela pa so služile volitve v koroški deželni zbor, sedaj pa najbrž strankarskopolična negotovost po marčnih volitvah.

Trenutno je celo nejasno, kakšen bo v prihodnje sestav komisije in kakšen odnos bosta imeli do nje obe slovenski osrednji organizaciji.

Ministrstvo za pouk, kulturo in šport ima nalogo, da ustvari osnovne pogoje, da se bo delo komisije lahko nadaljevalo. Z obema osrednjima organizacijama Slovencev na Koroškem mora rešiti vprašanje zastopnikov koroških strank, ki jih je ministrstvo brez dogovora z zastopniki koroških Slovencev vključilo v komisijo. Dogovor je potreben zato, ker je ministrstvo z razširitvijo komisije spremenilo bistven del prvotnega dogovora. Slovenski zastopniki skupno s predstavnikom avstrijske rektorske univerze pri novem številu namreč nimajo več ene tretjine članov. Sploh pa je sedaj komisija postala v prvi vrsti političen gremij, ki naj očitno ovira strokovno delo v prid znosne šolske ureditve na narodnostno

mešanem ozemlju Koroške.

Vmes pa je že nastala tako rekoč nepopravljiva zamuda in škoda, ker se šolsko leto že nagiba h koncu in ni izgledov, da bi dobili vseobsežno oceno dejanskega položaja v razredih in šolah.

Člani komisije – še posebej tisti, ki sta jih delegirali obe osrednji organizaciji – niso imeli možnosti, da bi opravljali svoje delo v smislu poslovnika te komisije. Morda so tudi v dunajskem ministrstvu za šolstvo prisiljeni k mnenju, da vsako opazovanje in raziskovanje novih učnih pogojev v južnokoroških šolah razburja duhove in moti politično klimo v deželi.

Če pa komisija ne more opravljati svojega dela v smislu parlamentarnega sklepa in poslovnika, potem nima legitimacije za nadaljnji obstoj. Slovenski osrednji organizaciji ne moreta imeti interesa, da šolska komisija služi le kot neke vrste kulisa, ki naj prikriva položaj v ljudskih šolah na narodnostno mešanem ozemlju. Če naj bo komisija resen organ, mora nujno in nemudoma razpravljati in potem tudi sprejeti kratko, srednje in dolgoročen delovni načrt. Na osnovi tega načrta naj ministrstvo razpiše, odobri in financira znanstvene projekte. Vse od leta 1945 dalje nimamo nobene znanstvene raziskave dvojezičnega pouka in pouka slovenščine. Že to kaže, da šolske oblasti in politika ne želijo resne razprave o dvojezičnem šolstvu.

V sedanjem trenutku pa je posebej potrebna resna znanstvena obravnava sledečih področij:

1. poučevanje z dvema učiteljema
2. delo v didaktičnih delavnicah
3. še v tekočem šolskem letu je treba do podrobnosti raziskati vse primere, kjer so morali dvojezično kvalifi-

razgovori z razrednimi in dodatnimi učitelji.

Ena bistvenih nalog na Koroškem je izboljšanje splošne didaktične situacije dvojezičnega pouka. K temu pa ne šteje le organizacija šolstva, učni načrt, izobraževanje učiteljev itd., temveč tudi splošno razpoloženje med ljudmi do slovenščine in dvojezične vzgoje ter šolskega pouka v obeh deželnih jezikih. Tudi za to področje bi morala šolska komisija izdelati načrt. Nadaljevati bi morala delo strokovne komisije, ki je pri ministrstvu za šolstvo delovala do jeseni leta 1987. „Vmesno poročilo“ te komisije bi tudi v sedanjem trenutku lahko služilo kot osnova za izboljšanje šolskega položaja na Koroškem. V tem smislu naj bi šolska komisija zahtevala in podprla uresničevanje sporazumno dogovorjenih in sprejetih sklepov iz vmesnega poročila strokovne komisije.

V ta okvir ukrepov za izboljšanje splošne didaktične situacije sodi tudi pravična ureditev službenega prava za učitelje.

Predvidena oblika novelizacije zakona o službenem pravu za deželne učitelje zapostavlja tiste učitelje, ki so si pridobili kvalifikacijo za dvojezični pouk, in jih tudi finančno oškoduje. Zato naj tudi komisija za zadeve manjšinskega šolstva predlaga, da se dvojezična kvalifikacija prizna kot pogoj za prehod v plačilno skupino L 2a 2, prav tako kot dodatna izobrazba in izpit za področje „predšolske vzgoje“ in „živega tujega jezika“.

Prvi pogoj za konstruktiven začetek dela v šolski komisiji pa je takojšen sklic seje.

PANORAMA

Južnotirolska revija „FF-Südtiroler Illustrierte“ je meseca marca objavila razgovor z berlinskim profesorjem Berndom Kiehlhöferjem, ki je na zanimiv (verjetno sporen) način ovrednotil pomen jezikov. Politično zanimiva je predvsem njegova ocena šolske politike na Južnem Tirolskem.

Zweisprachigkeit

FF: Sie sind angetreten, den Mythos Muttersprache zu bekämpfen. Wo haben Sie Ihre Erfahrungen gemacht?

Kiehlhöfer: An erster Stelle in Berlin. Man findet dort sehr viele mehrsprachige Kinder und kann ihre Entwicklung genau beobachten. Ich war aber auch lange Zeit in Algerien und Marokko. Dort habe ich Kinder jüdischer Herkunft getroffen, die sich hervorragend in 4 Sprachen verständigten. Zum einen konnten sie Hebräisch: es wurde in der Religionsschule gesprochen. Zu Hause wird im algerischen Dialekt geredet, in der Schule Klassisch-Arabisch, und mit mir unterhielten sie sich in sehr gutem Französisch. Wichtig ist immer, daß jede Sprache einen eigenen sozialen Raum behält, in dem sie gesprochen wird.

FF: Hier in Südtirol wird häufig davon gesprochen, daß Kinder, lernen sie zu früh zwei Sprachen, die Orientierung verlieren und beide nicht mehr richtig beherrschen.

Kiehlhöfer: Das ist völliger Quatsch. Natürlich müssen geeignete Lernbedingungen geschaffen werden. Es gibt immer eine starke und eine schwache Sprache, auch wenn sich das Verhältnis im Laufe des Lebens manchmal ändert. In zweisprachigen Familien muß man darauf achten, daß ein positives Verhältnis zur Zweisprachigkeit an sich hergestellt wird und zum anderen die „schwache“ Sprache gestützt wird. Sprache bildet zwar nicht primär Identität, das Gefährliche ist aber, daß sie zurückfließt auf die Wirklichkeit. Die Rede ist das Gefährliche, nicht die Sache: Man muß nur oft genug sagen, daß Identitätsverlust bedeutet, und dann glauben es alle, genauso wie sie glauben, daß Neger dumm sind und stinken. Am Ende tun das die Neger dann wirklich.

FF: Also purste Ideologie?

Kiehlhöfer: Natürlich doch letztlich ein Relikt aus dem 19. Jahrhundert, als sich die Nationalstaaten entwickelten und die Minderheiten an die Wand gedrückt wurden. Da hat sich die Nationalsprache als Symbol der Nation herausgebildet. Die

Leute auf der Straße haben diese Dinge schon längst überwunden, die sind ja schlau. Hier in Bozen ist man doch fast überall zweisprachig. Ethnische Identität und all dieser Unsinn. Sprache ist doch ein Werkzeug und darf nicht zum Gefängnis werden.

FF: Wenn, als vielzitiertes Beispiel, die Eskimos mehr als zwanzig Wörter für Schnee haben, ist dann die Sprache nicht doch identitätsstiftend?

Kiehlhöfer: Nein. Das ist nur ein Reflex auf die soziokulturellen Bedingungen. Die Worte werden aus dem Sprachgebrauch verschwinden, wenn sich das Umfeld ändert. Schauen Sie, der französische Soziologie hat von einem „Sprachenmarkt“ gesprochen. Sprachen werden nach den Gesetzen des Marktes gehandelt, nach Angebot und Nachfrage. Da geht es nach Nützlichkeit und Schönheit, nach Sympathiegehalt und Kulturprestige. Dialekte haben nur einen emotionalen Wert. Man wird einer anderen Sprachgruppe diesen Wert des Dialektes nicht „verkaufen“ können. Die kleinen Sprachen, die sich in Sympathieecken verstecken, werden untergehen. Die Geschichte wird über sie hinweggehen.

FF: Wenn die Politik der Südtiroler Volkspartei versucht, dem Deutschen und den Dialekten den Rücken zu stärken, wäre das nicht eine angemessene Reaktion auf solche Marktgesetzmäßigkeit?

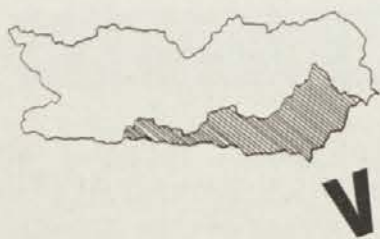
Kiehlhöfer: An sich ja, solange sie die Realitäten miteinbezieht. Und hier leben nun einmal zwei Sprachgruppen zusammen. Früher war das ja alles kein Problem. Das ganze Mittelalter war mehrsprachig. Heute sind es 50% der Weltbevölkerung. Man bräuchte die Mehrsprachigkeit politisch nicht einmal zu unterstützen, die entwickelt sich schon von selbst. Aber man soll sie doch bitte nicht verhindern. Was ich nicht verstehe ist, daß sich die Schule hier hat enteignen lassen. Überall anders auf der Welt ist es Sache der Schule, den Sprachennachweis zu attestieren. Hier hat sie sich diese Aufgabe aus der Hand nehmen lassen. Jetzt muß sie die ideologischen Entscheidungen der Politiker ausfressen.

„O jugoslovanskih odpravah na najvišje gore sveta“

v torek, 25. 4. 1989, 19.30

v Mladinskem domu SŠD, Mikschallee 4, Celovec

Slovenski
vestnik
dvakrat
tedensko!

V ZRCALU

Zdaj realnost: avtomobil na tok

CELOVEC. – Povsem svojevrsten avtomobil sta te dni predstavila javnosti Emil Ogris iz Bistrice v Rožu in Gerald Hahn iz Celovca: Fiat Pando, ki vozi brez bencina ali dizla. Alternativa, ki jo je izumil Ogris, je električni tok, s katerim lahko avtomobil razvije 24 konjskih sil.

Toda pot do te javne predstavitve avtomobila je bila zelo težka: za samo tipiziranje avtomobila je Ogris potreboval jeklene živce, saj oblasti nikakor niso hotele dati dovoljenja. Naposled pa

so le privolile in avtomobil je speljal. Kot pravi Ogris, lahko vozi s hitrostjo 60 km/h 100 kilometrov daleč. Pomankljivost je le v tem, če bi hotel voziti hitreje: z hitrostjo 100 kilometrov na uro lahko vozi le 20 minut. Toda prepričan je, da bo ob podpori deželne vlade ali morda tudi Avstrijskih dravskih elektrarn lahko sistem še izboljšal, tako da bi dosegel daljše razdalje preden bi moral svoj avtomobil spet priključiti na električno omrežje – tako rekoč življenjsko žilo avtomobila.

Pogled v notranjost avtomobilske posebnosti

Slika: Fritz

Novo društvo za starše

CELOVEC. – Marca 1987 so v Celovcu ustanovili delovno skupino, ki si je nadela ime „Srečanje mater, očetov in otrok“ (Mütter-Väter-Kindertreff), in ki je bila vključena v strešno organizacijo Netzwerk, ki združuje razne iniciative za samopomoč. Zdaj pa se je ta delovna skupina preoblikovala v lastno društvo, ki hoče delovati neodvisno od kake stranke ali cerkve, torej predvsem v občo korist. Namen društva pa je, da nadomesti izolacijo, v katero je potisnjena žena v času nosečnosti, s tem, da vsak torek od 15. do 17. ure in vsak četrtek od 9. do 11.30 ure omogoča materam in očetom dojenčkov ali šoloobveznih otrok srečanja in izmenjavo izkušenj. Hkrati pa hoče novo društvu prispevati tudi k stro-

kovni izobrazbi in v ta namen organizirati predavanja in seminarje. Društvo ima trenutno prostore na celovškem Martin-Luther-trgu, 1. nadstropje.

Štefan Močilnik odšel v pokoj

CELOVEC. – Znani in priljubljeni profesor Štefan Močilnik je po skoraj točno 30 službenih letih na Zvezni gimnaziji za Slovence odšel v pokoj.

Gimnazija je torej izgubila moža, ki so ga dijaki zelo spoštovali. Na poslovnem slavlju, ki so mu ga pripravili kolegi s šole, so se Močilniku za ves njegov trud zahvalili ravnatelj Vospersnik, nadzornik Feiniger ter personalni zastopnik učiteljev Wakounig. Uredništvo Slovenskega vestnika želi Štefanu Močilniku veliko zdravja in zadovoljstva tudi v pokoju.

Zaščitite okolje!

BELJAK. – V razpravo o beljaški tovarni Magdalen je zdaj posegal tudi predsednik Koroške delavske zbornice Josef Quantschnig, ki je tako podjetnike kot tudi politično odgovorne pozval, naj končno zagotovijo varstvo okolja. Quantschnigova izjava je v zvezi z vedno novimi primeri kršenj predpisov o varstvu okolja.

KOMENTAR

dr. KRISTIJANA SCHELLANDRA

DEŽELA V RAZVOJU

Kakšna bo usoda velike koalicije, je v veliki meri odvisno od posledic odločitve o koroškem deželnem glavarju. Glede nadaljnega postopanja v zvezi s pristopom k Evropski skupnosti pa je novo vodilno moštvo ljudske stranke gotovo manj horuk – evforično in bolj realistično kot je to bil dr. Mock. In zvezni kancler se je jasno izrazil, da bi bil pristop k ES mogoč samo, če to ne bi prizadelo nevtralnosti.

Nevtralnost je prav gotovo zdaleč najvažnejši faktor pri vseh načrtih glede pristopa k ES. Gospodarsko gledano pa je treba upoštevati, da znaša delež avstrijskega izvoza v deželo ES 64 %, delež uvoza pa 68 %. O popolni neodvisnosti in suverenosti Avstrije v odnosu do ES ob teh procentih, resno gledano, ne more biti govora – neodvisno od tega, ali bi naša država postala članica ali ne.

Mednarodna prepletenost gospodarstev v razvitih industrijskih deželah zapada je danes neobhodna. Vprašanje pa je, kakšne so možnosti posameznih držav. Čim modernejša struktura gospodarstva, prilaganje novemu razvoju na svetovnem trgu in stopnja internacionalne prisotnosti so najvažnejši dejavniki za uspeh.

Če se ozremo npr. na avstrijska direktna vlaganja v inozemstvo, potem vidimo, da je Avstrija v tem oziru dežela v razvoju. Nizozemski delež investicij v inozemstvo npr. znaša 10 % njenih letnih investicij, medtem ko tovrstni delež Avstrije znaša komaj 1,25 %.

Inozemska podjetja v Avstriji investirajo trikrat toliko kot avstrijska v inozemstvu. Pri tem mora naša država še precej nadomestiti. Zato je upati, da bo diskusija o pristopu k ES v bodoče dosegla realnejšo raven, in da bodo usmerili več energije v modernizacijo in internacionalizacijo našega gospodarstva.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Fallstudien und Dokumente zum Weg Kärntens in den „Anschluß“

Das Institut für Geschichte an der Universität für Bildungswissenschaften Klagenfurt, die Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft und die „Initiative Künstler und Intellektuelle gegen das 'Grenzlandjahrbuch 1989'“ luden am vergangenen Donnerstag in das WIFI-Kärnten zur Präsentation eines bemerkenswerten Buches.

Univ. Prof. Mag. Dr. Helmut Rumpel (auf dem Foto rechts mit KDV-Direktor Helmut Fanzott) und Mag. Ulfried Burz stellten dabei der breiten Öffentlichkeit das Buch „März 1938“ in Kärnten – Fallstudien und Dokumente zum Weg in den „Anschluß“ vor, wobei auch die Möglichkeit der Diskussion mit den

Autoren des Buches genutzt wurde.

Rumpel hob bei der Präsentation des Buches vor allem hervor, daß diese Studien und Dokumente aussagen, daß der Nationalsozialismus in Kärnten schon vor dem Jahr 1938 jene Unterstützung hatte, die von den NS-Größen, als sie an der Macht waren, auch öffentlich zuerkannt wurde. Rumpel sagte aber auch, daß der Widerstand vor 1938 bisher zu gering eingeschätzt worden sei. Das Buch sei aber auch ein Beweis dafür, daß den überzeugten Nazis und deren Mitläufern bereits in den Anfängen klar war, welche Konsequenzen eine Machtübernahme der Nazis haben werde.

„Volluniversität oder Zusperrren?“

Die Universität für Bildungswissenschaften wird 20 Jahre alt.

Aus Anlaß dieses Jubiläums wird im Fernsehen Bilanz gezogen. In den „Disputationen“ (10. Mai, 23.10 Uhr, FS 2) beschäftigen sich vier Professoren der Klagenfurter Universität (Hödl, Larcher, Kellermann, Schneider) mit dem Thema „Klagenfurt: Bildungswissenschaften wohin?“.

Kellermann tritt dabei für die Schaffung einer Volluniversität ein, Larcher fordert eine Alpen-Adria-UNI, eine bunte, internationale Hochschule, Schneider gibt den Ratschlag von vorne zu beginnen und Hödl berichtet von den nervenzermürbenden Gefechten mit dem zuständigen Ministerium in Wien. Das Publikum diskutiert mit.

Ein neuer Verein stellte sich vor

Der „Mütter-Väter-Kindertreff“ wurde am 31. März 1987 als Arbeitsgruppe gegründet und war bislang dem Dachverband Netzwerk für Selbsthilfegruppen e. V. eingegliedert. Seit 21. März '89 ist die Arbeitsgruppe nun ein eigener Verein, er arbeitet gemeinnützig, ist parteilich und konfessionell unabhängig.

Zweck des Vereines ist:

1. Kompensation der durch die Mutterschaft bedingte Isolation durch regelmäßige Treffen (jeden Dienstag, 15 bis 17 und Donnerstag 9 bis 11.30 Uhr), Müttern und Vätern mit Babies, Klein- und Schulkindern wird damit die

Möglichkeit geboten Kontakte zu knüpfen. (Auch Großmütter/-Väter sind herzlich willkommen!)

2. Förderung des gruppendynamischen Verhaltens von Kleinkindern durch die Organisation von Spielgruppen.

3. Förderung von Kommunikation und Familienkultur im Rahmen von Vorträgen und Gesprächsrunden bzw. Seminaren.

Das evangelische Pfarramt der Johanneskirche stellte den großen Garten zur Verfügung und vorübergehend kann der „Treff“ eine leerstehende Dienstwohnung benützen (Martin-Luther-Platz 1/1. St.).

15.456 brez dela

CELOVEC. – Konec marca je bilo na Koroškem prijavljenih vsega 15.456 brezposelnih, kar je sicer za 3.295 manj kot v istem času lanskega leta, toda pri tem je treba ugotoviti, da ta pozitivni razvoj pogojujejo predvsem ugodne vremenske razmere (npr. v gradbeništvu), medtem ko se brezposelnost žensk ni zmanjšala. Visok je tudi delež nezaposlenosti pri mladih (do 25 let), saj znaša kar 24,1 odstotka vseh brezposelnih.

Občinski portret

GALICIJA
GALLIZIEN

Gemeindeporträt

Portretiral VINKO WIESER

Med Rožem in Podjuno

Na prehodu med Rožem in Podjuno, ob sotočju bele Bele in Drave se razprostira občina Galicija. Na strmih pobočjih Karavank in v nižinah ob rekah se prizadevajo kmetje, večina zaposlenih pa se vozi na delo v sosednje občine, predvsem pa v Celovec. Nova delovna mesta v občini in poživitev turizma so gotovo želje galicijskih občanov. Galicija se ne more hvali

liti z lepimi jezери, zato pa ima edinstveni slap daleč naokoli in pred seboj tudi lepo urejeno okolje zajezeno Drave.

Občina Galicija je ena izmed številnih južnokoroških komunalnih skupnosti, ki se iz lastne moči ne more hitro razvijati, vendar po drugi strani občinski mandatarji upravljajo občino skrbno in brez dolgov.

Šolo bodo prezidali!

Po vsej verjetnosti bodo že letos začeli prezidavati staro ljudsko šolo v Galiciji. To vest je v razgovoru z urednikom „Slovenskega vestnika“ potrdil župan Josef Wutte. Sklepi v občinskem svetu so bili sprejeti soglasno. Načrti pa so tudi že izdelani, prav tako so že tudi dobili gradbeno dovoljenje. Tudi financiranje s strani dežele je že urejeno. Stroški bodo znašali 12 do 15 milijonov šilingov.

Preureditev je zelo potrebna, ker šolarji še do sedaj nimajo prave telovadnice, prav tako pa organizacije in društva v občini potrebujejo večnamenski prostor, kjer bo mogoče prireditve proslave in kulturne prireditve. Zato je vsekakor razumljivo, da bodo dogradili sodobno telovadnico.

Pri prezidavanju bodo upoštevali tudi morebitno potrebo po večjem številu razredov, je dejal župan Wutte. Taka potreba bi nastala na osnovi novega manjšinskega zakona, je menil, prepričan pa je tudi, da bo število šolarjev v naslednjih letih spet večje. Tudi za šolo v Mohličah računajo, da bo število učencev spet poraslo.

Kakor razumemo potrebo po modernizaciji šole, tako pa je tudi žalos-

tno, če pomislimo, da bi razrede delili le zaradi tega, da bi bili šolarji, ki v vaseh sicer živijo skupaj, v šoli morda ločeni po jezikovnih kriterijih! Izgleda, da moramo iskati neposredni povod za prezidavo šole tudi v šolski politiki, saj je bila odločitev za to sprejeta šele v zadnjih dveh letih, potreba po večnamenski dvorani za prireditve pa je že veliko starejša.

Tudi podžupan Günther Kuss je prezidavo šole pozdravil, kajti tudi SPÖ si

že dalj časa želi dvorano, kjer bo mogoče organizirati večje prireditve. Tako so se njene organizacije odločile za vmesno rešitev in v Obrijah najele staro gostilno. Kritično na račun župana Wutteja pa je Kuss dejal, da SPÖ frakcija ni dobila vabila za skupen ogled s strokovnjaki. To pa jim je bilo prej, ko je bil sprejet soglasen sklep o prezidavi, objubljeno. Na ta način ni bilo mogoče optimalno soodločati o novih prostorih!

Poslopje ljudske šole v Galiciji ob deželni cesti

Zwischen
Rosental
und Jauntal

Die Gemeinde Gallizien bildet den Übergang vom Rosental zum Jauntal und erstreckt sich von den steilen Berghängen der Karawankennordseite bis zu den Niederungen entlang des rechten Draufers und der Vellach. Die Bauern bearbeiten und pflegen die Landschaft unter sehr unterschiedlichen Bedingungen; man lebt vom Forst- und Landwirtschaft, Vieh- und Fischzucht. Zahlreiche Pendlere, die überwiegend in Klagenfurt ihren Arbeitsplatz finden, wären über einen Arbeitsplatz in der eigenen Gemeinde froh, auch der sanfte Tourismus hätte eine Chance.

Wir besuchen eine Gemeinde, die schon einiges geleistet und noch einiges vor sich hat.

Blick vom Skarbin auf Gallizien und Wildenstein. Im Hintergrund der Altborg, vorne die Annabrücke.

Pogled s Škrbine na Galicijo in Podkanjo vas, v ozadju Stara gora, v ospredju „Anin most“ (prej so mu domačini pravili: Gališki most ali 'Zaharšči most' / Zagorski most).

Umbau der Volksschule –
Mehrzwecksaal u. mehr Klassen

Schon heuer soll mit dem Umbau der alten Volksschule in Gallizien begonnen werden. Dies bestätigte in einem Gespräch mit unserem Blatt der Bürgermeister Josef Wutte. Die Beschlüsse im Gemeinderat waren einstimmig, die Pläne sind fertig, auch die finanziellen Zusagen seien da. Die Gesamtsumme des Schulumbaus soll ca. 12 bis 15 Millionen Schilling betragen.

Die Notwendigkeit des Umbaus ergibt sich, unter anderem aus der Tatsache, daß die Schüler zur Zeit keinen modernen Turnsaal be-

nützen könne. Außerdem benötigen die örtlichen Vereine einen Ort für größere Veranstaltungen.

Beim Umbau wird auch berücksichtigt, daß eventuell mehr Klassen benötigt werden, meinte Bürgermeister Wutte. Diese Notwendigkeit könnte sich auf Grundlage des neuen Minderheitenschulgesetzes ergeben, auch sei damit zurechnen, daß die Zahl der Schüler wieder steigen werde.

Die Modernisierung der Schule sei auf jeden Fall zu begrüßen, doch sei es für die slowenischen Volksgruppenangehörigen traurig, falls es dazu kommen sollte, daß Schüler aus Dorfgemeinschaften in der Schule nach Sprachen getrennt werden sollten, meinte Jože Urank (EL).

Der unmittelbare Anstoß für den Beschluß zum Umbau der Schule sei erst in den letzten zwei Jahren gekommen, obwohl die Wünsche der Schüler und Vereine schon älter sind. Warum konnten erst jetzt Gelder flüssig gemacht werden?

Auch Vizebürgermeister Kuss betonte die Notwendigkeit des Umbaus, war aber damit nicht zufrieden, daß die SPÖ-Fraktion – trotz einer vorherigen Zusage seitens des Bürgermeisters – zum Lokalausganschein in der Schule nicht eingeladen wurde.

GALICIJA številke, dejstva in podatki

● Občinsko predstojništvo (Gemeindevorstand)

Župan Josef Wutte (ÖVP)

podžupana Werner Kuster

(namestnik: Josef Kometter), oba ÖVP

in Günther Kuss

(namestnik: Thomas Wutte), oba SPÖ

dodatni član Erich Sorger (ÖVP).

● Sestav občinskega sveta

(Zusammensetzung des Gemeinderates)

9 mandatov ljudska stranka (ÖVP), 5 mandatov socialistična stranka (SPÖ), 1 mandat Enotna lista (EL).

● Kraji v občini Galicija

(Ortschaften der Gemeinde Gallizien)

Apače (Abtei), Bela (Vellach), Blato (Moos), Borovnica (Freibach), Breza (Pirk), Dolinče (Dolinschach), Drabunaze (Drabunashach), Encelna vas (Enzelsdorf), Galicija (Gallizien), Goriče (Goritschach), Klanče (Glantschach), Krejance (Krejanzsch), Lenče (Linsendorf), Mohliče (Möchling), Obrije (Abriach), Pecelj (Pölzling), Podkanja vas (Wildenstein), Podkrinj (Unterkrajin), Polje (Feld), Robež (Robesch).

● Lestvica koroških občin

(Rangliste der Kärntner Gemeinden)

Po številu prebivalcev (1665) je bila občina Galicija med 121 koroškimi občinami leta 1986 na 89. mestu. Po finančni zmogljivosti* pa je z 4.592,54 šilinga po občanu na 95. mestu.

* finančna zmogljivost = občinski davki in delež dohodka (Ertragsanteile).

● Pravice slovenskih občanov

(Rechte der slowenischen Gemeindebürger).

Avstrijski zakoni občanom Galicije uradno ne dovoljujejo uporabe slovenskega jezika na domačem občinskem uradu, po istih zakonih pa imajo možnost in pravico uporabljati slovenščino na okrajnih in deželnih uradih. Na primer, da navedemo le nekaj primerov: pri okrajnem sodišču Železna Kapla, pri okrajnem glavarstvu Velikovec, pri delovnem uradu, pri okrajnem šolskem svetu, pri uradu za preizkušanje strelnega orožja, pri varnostni direkciji za Koroško v Celovcu, pri deželnem sodišču v Celovcu...

Nadmorska višina (Seehöhe)

438 m

Skupna površina (Gesamtfläche)

4671 ha

Število prebivalcev (Einwohnerzahl)

1665 (štetje 1981, Volkszählung 1981)

Število gospodinjstev (Haushalte)

468

● Proračun (Budget) 1989:

Redni proračun (Ordentlicher Voranschlag)

Izdatki in dohodki (izravnano)

(Ausgaben und Einnahmen, ausgeglichen)

9.866.000,-

● Letni obračun (Jahresrechnung) 1988:

Pri obračunu občinskih financ za leto 1988 so v Galiciji z zadovoljstvom ugotovili, da jim je preostalo še 215.000 šilingov. Redni proračun je lani obsegal 10,99 milijona šilingov, izredni pa 1,61 milj. šil.

● Iz farnega življenja (Aus den Pfarren):

Občina Galicija je razdeljena na tri fare: Mohliče, Galicija in Apače. V Mohličah je ena nedeljska maša (dvojezična); v Galiciji je ena maša v soboto zvečer, druga v nedeljo zjutraj (jezik se tedensko menja, vedno pa je ena slovenska, druga maša); v Apačah je nedeljska maša pretežno slovenska.

Vse tri fare upravlja župnik Valentin Gotthard. Jeseni l. 1971 je prevzel faro Galicijo (prej župnik Jožef Drobnig) in faro Mohliče (prej župnik Jožef Hanisch); faro Apače, kjer pomaga župnik Ivan Olip iz Šmarjete, upravlja od leta 1977 (prej župnik Jožef Wutte).

Skrbi nas usoda Rebrce

Živimo v občini, iz katere se mnogo delavcev vozi na delo v druge občine. Le v podjetju SeWol in na žagi je večje število nameščenec oz. delavcev. Večina delavcev se vozi v Celovec, na Rebrco ali v Žitaro vas. Galicija je izgubila tudi svoj kmečki značaj, ki ga je imela še v prvih letih po drugi svetovni vojni. A tudi pri kmetih, ki živijo izključno od kmetijstva, je tako, da na kmetiji ostajajo stari lastniki, mladi pa odhajajo. Dohodke imajo predvsem od lesa, živine in poljskih pridelkov.

Tudi turizem stagnira. Nekateri kmetje so ga spet opustili. Traja le nekaj tednov, opremljenost turističnih sob pa je treba neprestano izboljševati. Tako se turizem marsikomu ne izplača.

Skrbi pa nas tudi usoda tovarne na Rebrci. Za kmete je Obir zelo pomemben, kajti vsak kmet lahko z lastnim traktorjem pelje les na Rebrco, in tudi cena je dobra. Če bi res ukinili proizvodnjo v rebrški tovarni, bi nas vse zelo prizadelo.

Komunalne zadeve Galicije so kar urejene, glavni deli občine so oskrbljeni z vodo, večji del cest je asfaltiran, napredek je bil storjen tudi z ureditvijo športnih igrišč.

Politično sožitje v občini in

Jože Urank (EL), občinski odbor-nik od leta 1958

v občinski hiši ocenjujem zelo različno. Sam se ne morem pritožiti. Odločam se na osnovi stvarnih informacij, nato pa glasujem za ta ali drugi predlog. SPÖ in ÖVP si dostikrat bolj nasprotujeta, ÖVP ima absolutno večino v občinskem svetu. In kako se obnaša? Malokdaj popusti, to je res.

V občini imamo dve ljudski šoli in starši se večkrat bojijo, da šolo v Mohličah ne bi opustili. Vsi šolarji bi potem morali hoditi v Galicijo. Glede prijav k dvojezičnemu pouku moram ugotoviti, da jih pri nas ni veliko, čeprav so še po vojni praktično vsi ljudje govorili slovensko. Vzdušje za šolarje, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku, pa je zelo različno. Odvisno je od sošolcev in seveda od njihovih staršev.

Uporaba slovenščine na občini ni dovoljena in žal tudi nihče izmed nameščenec ne zna pravilno slovensko, razen župana Wutteja, ki se po potrebi z občani pogovarja, saj slovensko dobro razume in bere.

V kulturnem življenju občine Slovenci ne delujemo samostojno, posamezniki pa se udeležujemo kulturnih prireditvev v sosednjih občinah, nekateri pa na primer sodelujejo v Slovenskem prosvetnem društvu Trta v Žitari vasi.

Marsikaj se v občini premika počasi, že pred časom je občinski svet na moj predlog soglasno sprejel sklep o ureditvi spominske plošče bivšim županom občine. Še do danes se ni kaj premaknilo.

Druga želja, ki mi leži na srcu, je želja po odkritih in dobrih odnosih med občani, po pozitivnem odnosu večine do narodne skupnosti, da se ne bi ponovili dogodki, ki smo jih doživeli pred 47 leti, ko so izseljevali Slovence. „Dobro se spominjam tistih hudih časov. Ne morem pozabiti – in to naj bi si zapomnili tudi mladi –, kako je moja mama v taborišču Hesselberg s solznimi očmi pravila: „Doma sem še drugim otrokom kruha dajala, tukaj pa ga še svojim ne morem!“

Aus der Geschichte der Gemeinde Gallizien

● **Gallizien/Galicija:** „Ursprünglich hatte diese Ortschaft zwar den Namen Gestdorf; als aber dort eine Kirche gebaut und auch dem hl. Jakobus, dessen Reliquien in Gallizien in Spanien ruhen, geweiht wurde, nannte das Volk den Ort „Gallizien“, und der Name Gestdorf kam in Vergessenheit.“ (Stephan Singer: „Kultur- und Kirchengeschichte des Jauntales“).

● **Möchling/Mohliče:** Die Kirche, ein Gutshof und mehrer Bauernhuben schenkte im 12. Jhdt. der Sponheimer Heinrich IV. dem Kloster St. Paul im Lavattal, Möchling blieb bis 1848 St. Paul untertan.

● **Abtei/Apače:** „Abtei gehörte früher als Filiale zur Mutterpfarre Möchling und reichte damals am rechten Ufer der Borouniza, jetzt Freibach genannt, bis zum Scheidekamm. Die Volkssage leitet den Namen Abtei vom Worte Abt ab. Ein Abt von St. Paul soll nämlich diese Kirche gebaut haben... Tatsächlich aber erbauten diese Kirche, wie der Abt Marchtaler es berichtet, im Jahre 1538 die Untertanen der Herrschaft Möchling, damit sie dadurch einen eigenen Friedhof bekämen.“ (Stephan Singer: Kultur- und Kirchengeschichte des Jauntales).

● **Aussiedlungen** Somanen Schicksalsschlag erlitt die Gemeindebevölkerung. Die Aussiedlung slowenischer Familien ins deutsche Überwa-

chungslager am 14. April 1942 war einer der gewaltsamen Eingriffe in das Leben der Bevölkerung dieses Raumes. Aus Gallizien wurden Mitglieder von 8 Familien ausgesiedelt: – Božič Anton (vlg. Jakobič) und 5 Familienmitglieder, Abtei/Apače, ins Lager Hesselberg.

– Božič Jožef (vlg. Sugic) und 4 Familienmitglieder, Enzelsdorf/Encelna vas – Lager Hesselberg.

– Jagovc Franc (vlg. Zablachan) und 4 Familienmitglieder, Abtei/Apače – Lager Hesselberg/Frauenaurach.

– Ogris Andreas (vlg. Pevcar) und 6 Familienmitglieder, Drabunashach/Drabunaze – Lager Schwarzenberg, Frauenaurach, Hesselberg.

– Pušnik Jurij, Kreanzach/Krejance, Lager Schwarzenberg, Frauenaurach, Hesselberg.

– Urank Johan (vlg. Kavh) und 10 Familienmitglieder, Enzelsdorf/Encelna vas – Lager Hesselberg.

– Wedenik Jožef (vlg. Kramer) und 3 Familienmitglieder, Abtei/Apače – Lager Hesselberg.

– Wolte Johann (vlg. Rogar) und 2 Familienmitglieder, Freibach/Borovnica – Lager Hesselberg.

● **Widerstand** In Robesch/Robež bei Abtei/Apače fand am 16. 8. 1942 der erste Kampf zwischen slowenischen Widerstandskämpfern und deutschen nazistischen Einheiten statt. Es war der erste Kampf einer Partisaneneinheit auf dem Boden der „Ostmark“, auf dem Boden des „großen Deutschen Reiches“.

Občinsko poslopje sredi Galicije

Jahresrechnung '88: Ein Sollüberschuß von S 215.000

Die Gemeinde Gallizien zählt zu den wenigen Kärntner Gemeinden, die schuldenfrei wirtschaften. Auch die Jahresrechnung des vergangenen Jahres ergibt ein positives Ergebnis. Zum Teil durch den milden Winter bedingt, konnte ein Überschuß von 215.000 verzeichnet werden. Im ordentlichen Haushalt für das laufende Jahr sind 9,8 Millionen Schilling veranschlagt. Der außerordentliche Haushalt wird erst nach der Bildung der neuen Kärntner Landesregierung beschlossen werden können.

Kot občina, ki prejema deželno podporo, ne moremo hitreje napredovati, vendar nam je uspelo zadovoljiti najvažnejše želje in potrebe občanov.

V minulih letih smo razširili občinski vodovod, tako da smo oskrbo z vodo še izboljšali. Težave z vodo v primeru suše in v zadnji zimi so imeli le še na področju Robeža, Apač

Župan
Josef
Wutte
(ÖVP)

udaril, da gospod Wolte v skupnosti za vzdrževanje poti v Apačah dobro opravlja svoje delo.

V turizmu trenutno ne napredujemo, letno imamo od 10 do 15 tisoč prenočitev.

Delavci in kmetje bi zelo prizadevalo, če bi tovarna na Rebrci prenehala obratovati. Delavci bi izgubili delovna mesta, kmetje pa dodatni

Zadovoljujemo želje občanov, čeprav le zmerno napredujemo

in Borovnice. Tudi za to področje imamo sedaj že projekt, ki pa ga bo treba še preveriti. O tej zadevi bomo sklepali še v občinskem svetu. Gotovo pa bomo tudi to zadevo v zadovoljstvo občanov rešili.

Tudi ceste izboljšujemo, prav tako pa smo kupili zemljišča, kjer v naslednjih letih načrtujemo 12 občinskih stanovanj. Zgradili jih bomo v naslednjih letih, takoj ko nam bo dežela dodelila podporo za stanovanjsko gradnjo. Prvič so nam jo odklonili, čeprav smo pravočasno zaprosili.

Večja investicija pa bo tudi prezidava stare ljudske šole v Galiciji. Z njo bomo verjetno

začeli že letos, načrti so že izdelani, prav tako imamo že dovoljenje. (Glej tudi poročilo na 3. strani).

Problem z nepreglednimi dimenzijami postajajo tudi smeti oz. odpadki. Leta 1987 smo za odvoz plačali 27.000 šilingov pristojbin, leto navrh je vsota poskočila na 85.000 šilingov, kaj bo v naslednjih letih, pa nihče ne more in ne zna napovedati.

Prej so smeti in odpadke odvažali v Celovec, sedaj pa smo v skupnosti, ki odlaga odpadke na deponiji pri Homberku (Höhenbergen) pri Velikovcu. SPÖ je bila pri zvišanju stroškov za odpadke uvidevna, pri podražitvi vodarine pa je delala tako zgago!

V zvezi s cestami bi še po-

zaslužek, ki jim ga prinaša prodaja lesa.

Treba je tudi reči, da smo ena izmed maloštevilnih koroških občin, ki nima dolgov!

Drži pa tudi, da je sodelovanje s političnimi frakcijami v občini kar dobro, saj je večina sklepov soglasnih, le s SPÖ je sodelovanje včasih malo težje.

Če me vprašate po sožitju narodnosti v občini, trdim, da nimamo problemov in da Slovenci niso potisnjeni ob rob. Če se komu z nemščino težko godi, sem vedno pripravljen, da mu pridem naproti. In tudi drugače ni pritožb. Manjše diskusije pa bodo vedno. Tudi v farnem svetu sem namestnik župnika, povsod iščemo zlato srednjo pot.

Bolj razviti demokracijo!

V naši občini se je v zadnjih letih na socialnem področju veliko spremenilo. Najbrž pa smo tudi marsikaj zamudili.

Če se ozremo na sosednje občine, vidimo, da so veliko storile za turizem. Tudi v Galiciji smo imeli razne načrte (npr. tudi sedežnico na Obir), ki pa jih nismo izvedli. Morda je to celo prednost, ki pa jo je treba izkoristiti, kajti ohranili smo si naravno okolje. To si danes želi vedno več turistov.

Vsi občinski mandatarji se prav gotovo prizadevajo, da bi delovali najboljše za občane. Vendar ima stranka z večino glasov (ÖVP) določeno oblastniško mišljenje. Vedno spet se pokaže, da morajo drugi zelo vpludno potrkati na vrata, če hočejo kaj doseči. Demokracija je skorajda preslabo razvita. Nekaterim je že preveč, če samo kaj vpraša. Moja največja želja je, da probleme stvarno in izčrpno prediskutiramo in nato iz tega napravimo najboljše.

Asfaltirali smo že precej kilometrov občinskih cest, vendar še zdaleč nismo vsega napravili. Najvažnejše bi bilo asfaltirati prašno cesto, ki povezuje Krejance, Encelno vas in Klanče. Prav pa bi bilo tudi, če bi se sosednji občini, Galicija in Žitara vas, končno dogovorili za asfaltiranje tistih 500 metrov občinski meji na cesti Klanče-Drabu-
naže.

Za kolesarjenje pa bi lahko

Podžupan
mag.
Günther
Kuss
(SPÖ)

izkoristili krožno pot Galicija - Encelna vas - Klanče - Mohliče - Bela - Galicija. Ta proga se kar ponuja za kolesarske izlete družin z otroki, saj je promet zmeren in narava zanimiva.

Občinske poti pa so tudi primer, kako ÖVP izkorišča svojo oblastniško politiko in kako neenako obravnava občane: v Brezah je občina v celoti prevzela stroške neke poti, v Apačah pa je podobno pot le delno financirala.

Vodovodna mreža je bila v zadnjih letih razširjena in izboljšana, naša frakcija pa se ni strinjala, ko je občinski svet lani junija za 50 % podražil vodarino. Vemo, da je treba imeti ekonomske cene vode, toda bili smo za postopno zvišanje. Poleg tega problem ni nastal od danes na jutri in bi že prej lahko začeli z rahlim višanjem cene.

V zvezi z načrtovanimi občinskimi stanovanji želim samo spomniti, da je naša frakcija že v začetku osemdesetih let predlagala občinskemu svetu, naj se odloči za

nakup zemljišča in naj poskrbi za gradnjo stanovanjskega bloka. Ljudska stranka je tedaj argumentirala, da ni potreb po stanovanjih. Samo v zadnjem mesecu sta se dve družini pri meni zanimali za stanovanje v Galiciji. Potrebe so! Da občina še ni dobila deželne podpore za stanovanjsko gradnjo, je prvič zakrivila sama (ni oddala vse potrebne dokumentacije), drugič pa jo žal niso upoštevali. Sedaj sem osebno podregel pri pristojnem referentu, da bodo Galicijo končno upoštevali.

Splošno politično sožitje je dobro. So pa nekatere izjeme, ki niso pripravljene sodelovati na stvarnih osnovah. Nimajo poslušnosti za drugačno stališče, pričakujejo le odobravanje in pohvalo.

Sodelovanje s slovenskim mandatarjem Urankom je priscrčno. Spoštujemo ga, ni emocionalno, tre mu vedno za stvaren problem. Napetosti, kot drugje, pri nas niso možne.

Občina nima dolgov in lanske finančni obračun smo zaključili pozitivno. Vendar ne smemo pozabiti, da nam je Petrus zelo pomagal: 80.000 šil. smo si prihranili pri pluzenju cest, 75.000 pri kurjavi dveh šol, 40.000 pri ogrevanju občinske hiše. Ljudje tudi bolj redno plačujejo davke!

Ob koncu bi bilo še treba poudariti, da so občinski uslužbenci svoje delo dobro opravili.

Blickpunkt Gallizien

Der „Slovenski vestnik“ sprach mit den Vertretern aller Gemeinderatsfraktionen über Fragen der Gemeindepolitik, hier eine Zusammenfassung des Gesagten:

„Keine großen Sprünge...“

Bgm. Josef Wutte (ÖVP)

Als Zuschußgemeinde könne Gallizien keine großen Sprünge machen, doch erfülle sie im großen und ganzen die Wünsche der Bevölkerung.

In den vergangenen Jahren konnte die Wasserversorgung ausgebaut werden, für die Orte Robesch, Abtei und Freibach wird schon eine Wasserleitung projektiert, sodaß es in absehbarer Zeit keine Engpässe in Trockenzeiten mehr geben sollte.

Er hoffe auf baldige Bewilligung der Wohnbauförderung durch das Land. Dann könnten auch die geplanten 12 Gemeindewohnungen gebaut werden. Unverständlich sei ihm die zweimalige Abweisung der Wohnbauförderungsmittel.

Bald könne auch mit dem Umbau der Volksschule in Gallizien begonnen werden (siehe Bericht auf Seite 3). Die Abfallbeseitigung verlange immer höhere Kosten, die Entwicklung sei derzeit unabsehbar. Mit einer eventuellen Schließung der Zellstoffabrik in Rechberg wären nur Nachteile für die Bevölkerung verbunden. Im Zusammenleben beider Volksgruppen in der Gemeinde sehe er keine Probleme; wenn jemand Schwierigkeiten mit der deutschen Sprache hat, komme er ihm gerne entgegen.

„Wünsche mehr Sachlichkeit“

Vizebürgermeister Mag. Günther Kuss (SPÖ)

Man könnte Gallizien stärker als Erholungsgemeinde propagieren, da die natürliche Umwelt nicht durch Großprojekte in Mitleidenschaft gezogen worden ist. Der Tourist wünscht sich solche unversehrten Landschaften.

Unbestritten ist, daß alle Gemeinderäte das Beste für den Bürger wollen, doch sei bei der stärksten Partei ein gewisses Machtdenken vorhanden; oft würden sogar einzelne Wortmeldungen als unliebsames Ereignis gewertet. Sein größter Wunsch sei es, mehr Raum für sachliche Diskussionen zu schaffen und auf dieser Grundlage das Beste für den Bürger zu machen.

Notwendig wäre die Asphaltierung der Gemeindestraße von Kreanzach über Enzelsdorf nach Glantschach. Diese Strecke könnte dann auch ideal in einen „Radfahr-Rundkurs“ (Gallizien - Enzelsdorf - Goritschach - Müllern - Vellach - Gallizien) eingebunden werden.

Am Beispiel des Wegeausbaus sehe man, wie die ÖVP Gemeindebürger unterschiedlich behandelt; auch die Erhöhung der Wassergebühren hätte stufenweise eingeführt werden können. Den Anstoß zu den geplanten Gemeindewohnungen hätte vor Jahren die SPÖ gegeben. Er habe sich vor kurzem persönlich für die schnelle Berücksichtigung der Wohnbauförderung für Gallizien eingesetzt.

Sorgen um Fabrik Obir

Jože Urank, Enotna lista/Einheitsliste

Eine große Zahl heimischer Arbeitnehmer pendelt zur Arbeit außerhalb Galliziens, da es zu Hause zu wenig Arbeitsplätze gibt. Auch die Struktur der Landwirtschaft habe sich geändert. Der Tourismus stagniert, die Investitionen und Anforderungen steigen, die Erträge sind gering.

Auch die Sorgen um den Bestand der Fabrik in Rechberg seien berechtigt, konnten die Bauern das Holz doch bisher selbst liefern. Auch die Preise seien gut.

Die kommunalen Angelegenheiten erscheinen im wesentlichen geregelt, das Verhältnis zwischen den Fraktionen müsse man differenziert betrachten. Konkret bestünden Ängste, daß die Schule in Möchling geschlossen werden könnte. Anmeldungen zum zweisprachigen Unterricht gäbe es leider nicht viele, obwohl ein großer Teil der Bevölkerung slowenische Sprachkenntnisse habe. Auch könne man sich des Slowenischen am Gemeindeamt nicht bedienen; Bürgermeister Wutte kommt hier etwas entgegen. Warum die Errichtung einer Ehrentafel für alle Bürgermeister der Gemeinde verzögert werde, ist ihm unklar.

Sein tiefster Wunsch ist es, daß sich Ereignisse wie vor 47 Jahren, als er und andere Slowenen ausgesiedelt wurden, nicht nur nicht wiederholen, sondern daß sich das Zusammenleben in der Gemeinde noch verbessert.

Am Freitag, 28. 4., um 20.00 im GH Zenkl

**Leserabend des
SLOVENSKI VESTNIK**

Razvoj brezposelnosti
(Entwicklung der Arbeitslosigkeit)

leta/ im Jahr:	januarja Jänner	julija Juli
	število oseb/ Zahl der Personen	
1955:	79	8
1965:	109	2
1975:	56	14
1980:	56	9
1981:	66	9
1982:	79	9
1983:	71	16
1984:	79	15
1985:	66	15
1986:	67	25
1987:	75	16
1988:	78	17
1989:	68	

Brezposelnost (Arbeitslosigkeit) Stanje (Stand) 17. 4. 1989: **22 oseb/Personen**

Po podatkih deželnega delovnega urada (Angaben Landesarbeitsamt Kärnten)

brezposelni v / Beruf	skupno/ gesamt	na Koroškem/ Kärnten (III/89)
kmetijstvu (L. u. Fw. Beruf)	2	958
gradbeništvu (Bauberufe)	2	2948
kovinarstvu (Metallberufe)	1	1204
krojaštvu (Bekleidungsmacher)	1	389
prodaji (Verkauf)	3	1387
gostinstvu (Gastgewerbe)	9	2548
tehničnih poklicih (techn. B.)	1	173
pisarniških poklicih (Büro)	1	1441
zdravstvu (Gesundheit)	1	206
šola in kultura (Schule u. Kultur)	1	311
drugih poklicih/andere Berufe	0	3891
skupno/gesamt	22	15.456

Vozači v Galiciji (Berufspendler in Gallizien)

	1973	1976	1979	1982
Prebivalci (Wohnbevölkerung)	1662	1686	1674	1662
nesamostojno zaposleni (unselbst. Beschäftigte)	502	533	546	571
vozači v občino (Einpendler)	26	42	75	16
vozači iz občine (Auspendler)	405	436	453	491

od tega v/davon nach:

Celovec/Klagenfurt	265	273	260	312
Grabštanj/Grafenstein	13	15	46	33
Žitaro vas/Sittersdorf	7	17	27	18
Železno Kaplo/Eisenkappel	34	27	23	28
Velikovec/Völkermarkt	7	21	16	16
Šmarjeto/St. Margareten	6	6	12	3
Borovlje/Ferlach	20	12	10	6
Dobro vas/Eberndorf	8	11	10	15
Škocijan/St. Kanzian	7	13	10	10

**Podkanjski slap –
turistična atrakcija**

Ob vznožju Obirja teče med Staro goro in Malim Obirjem Podkanjski potok, ki preko skale pada 54 m globoko. Do Podkanjskega slapa lahko pri-
spete iz doline po 15 min. hoje.

**Wildensteiner
Wasserfall**

Erholung, Entspannung und landschaftliche Schönheiten bietet die Gemeinde Gallizien. Hauptanziehungspunkt für Gäste ist der Wildensteiner Wasserfall (54m).

zellstoffabrik ges. m. b. h.
tovarna celuloze družba z o. j.

A-9133 Miklauzhof / Miklavčevo
Telefon: 0 42 38 / 504-0

telex 42 23 52, 42 27 29 zelob a
telefax 0 42 38 / 504-39

J A U S E N S T A T I O N

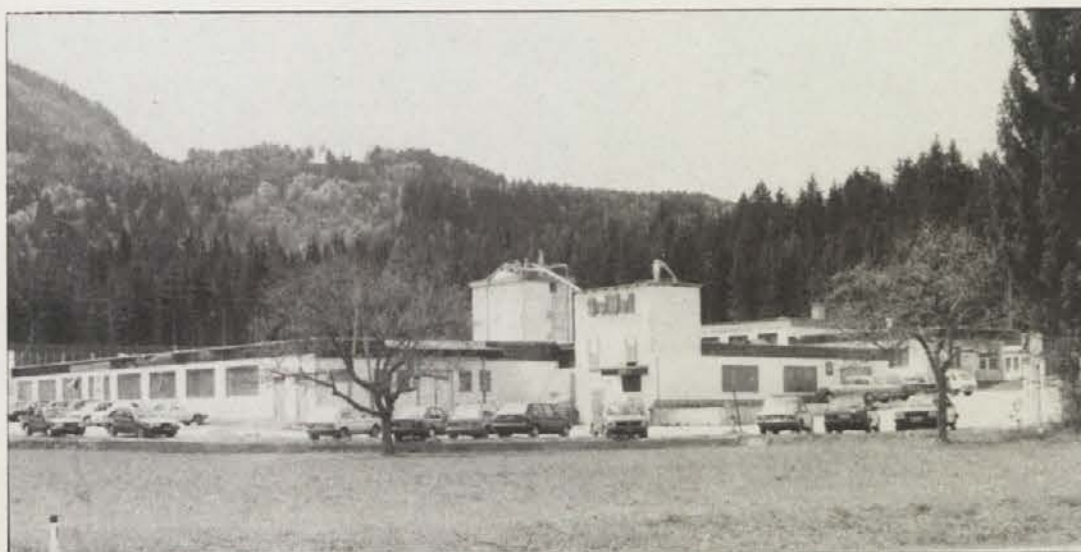
PLANTEU ElfriedeWildenstein 54
9132 GallizienIhr Gasthaus unter dem
Wildensteiner Wasserfall

Geöffnet von Mai bis September

Raiffeisen
Lagerhaus Eberndorfmit den Filialen Kühnsdorf
Globasnitz
Gallizien

☎ 0 42 36 / 22 14 - Serie

TISKARNA
DRUCKEREITarviserstraße 16, 9020 Celovec / Klagenfurt
Telefon: (0 463) 50 566

V Podkanji vasi že **22 let** deluje podjetje „Se-Wol“, ki proizvaja posteljne vložke in žimnice. Je največje podjetje v občini. V modernem obratu v sodelovanju z ortopedi in drugimi znanstveniki raziskujejo navade pri spanju idr.

Vor 22 Jahren wurde die „SeWol Ges.m.b.H.“ in Wildenstein gegründet. Der Betrieb ist der größte Arbeitgeber innerhalb der Gemeinde und produziert vorallem Betteinsätze und Matratzen. Im modernen Betrieb wird auch die Forschung groß geschrieben.

Zadruga - Market Železna Kapla

vam nudi pestro izbiro raznovrstnega blaga po ugodnih cenah

Reichliche Auswahl verschiedenster Waren zu günstigen Preisen.

Tel.: 0 42 38 / 217

Potovanja – prevozi – izleti

Walter JUVAN

Apače/Abtei 32,
9132 Galicija
Gallizien

Reisen – Transfers – Ausflüge

Holzindustrie

Sittersdorf – Žitara vas

Žitara vas 42
9133 Miklavčevo/Miklauzhof
☎ 0 42 37 / 25 25-0

Proizvajamo
in prodajamo:

Möbelproduktion
und Verkauf:

dnevne sobe
spalnice
otroške sobe
kosovno pohištvo
mize in stole
kuhinje
izdelava po
posebnem naročilu

Wohnzimmer
Schlafzimmer
Kinderzimmer
Einzelstücke
Tische und Stühle
Küchen
Sonderanfertigungen

Das Gesamtprogramm wird aus hochwertiger einheimischer Kiefer hergestellt. Besuchen Sie uns, in den Verkaufsräumen finden Sie sicher die passenden Produkte.

Celotni program je izdelan iz domačega bora v visoki kvaliteti. Obiščite nas, v prodajalnah IPH boste gotovo našli primeren izdelek.

Ein klares Ja zur vernünftigen Nutzung der Wasserkraft

ÖDK: Strom für unsere Umwelt

Die Stauräume im Bereich der ÖDK-Draukraftwerke Lavamünd, Schwabegg, Edling und Annabück sind Erholungsräume für Mensch und Tier, sie bieten Platz für Technik und Natur. Fischer frönen hier ebenso ihrem Hobby wie Ruhe- und Erholungssuchende. Flora und Fauna haben von der Natur aus zweiter Hand längst Besitz begriffen.

Wir alle brauchen Strom. Von Jahr zu Jahr mehr. Bei der behutsamen Nutzung unserer sich ständig erneuernden Wasserkraft wird elektrische Energie auf umweltfreundliche Weise gewonnen. Natur und Technik werden dabei weitgehend in Einklang gebracht.

Strom ist die Voraussetzung für viele Umweltmaßnahmen. Fast alle technischen Einrichtungen zur Reinhaltung von Luft, Boden und Wasser bedienen sich der elektrischen Energie.

Strom aus der Wasserkraft ist eine Investition in die Zukunft. Die ÖDK bekennt sich zum Ausbau unserer Wasserkraft als akzeptablen Kompromiß zwischen Ökologie und Ökonomie. Wir sind uns jedoch auch unserer großen Verantwortung bewußt, bei Planung und Bau von Kraftwerken mit der Natur und der Umwelt besonders sorgsam umzugehen, weil es um uns und um unsere Nachwelt geht.

Jasen „Da“ za razumno izkoriščanje vodne sile

Tok potrebujemo vsi. Iz leta v leto več. Ob skrbni izrabi naše stalno obnavljajoče se vodne energije pridobivamo električno energijo brez škodljivih posledic za okolje. Narava in tehnika sta ob tem v neprestani skladnosti.

Tok je pogoj za mnoge posege v okolje. Skoraj vse tehnične naprave za ohranjanje čistosti zraka, tal in voda potrebujejo električno energijo.

Tok iz vodne sile je investicija v bodočnost. ÖDK se ob koriščenju vodne sile priznava k sprejemljivemu kompromisu med ekologijo in ekonomijo. Zavedamo se naše velike odgovornosti, da moramo ob načrtovanju in gradnji elektrarn z naravo in okoljem ravnati posebej skrbno, saj gre za nas in našo naravno zapuščino.

ÖDK: Tok za naše okolje

Prostori umetnih jezer ob ÖDK elektrarnah Labot, Žvabek, Kazaze in Anin most (Galicijski most) služijo oddihu in okrevanju ljudi in živali in nudijo prostor tehniki in naravi. Ribiči si tešijo strast, prav tako pa uživajo ljudje, ki iščejo mir in oddih. Flora in favna sta se v naravi, ki jo je ustvaril človek, že udomačili.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Torek 25. 4. 19.30	Mladinski dom, Mikschallee 4, Celovec	„O JUGOSLOVANSKIH ODPRAVAH NA NAJVIŠJE GORE SVETA“ Predavata: Miha Lamprecht in publicist in alpinist Tadej Slabe	Slovenski vestnik, Slovensko planinsko društvo in Mladinski dom
Sreda 26. 4. 19.00	mestna hiša, Borovlje	KONCERT VSEH ODDELKOV GLASBENE ŠOLE	SPD Borovlje in glasbena šola
Sreda 26. 4. 19.30	hiša Severin, Viktringer Ring 34, Celovec	40 LET KATOLIŠKEGA GLASA – 30 LET ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE Predava: dr. Kazimir Humar iz Gorice	Referat za izobražence pri Kat. delovnem odboru
Sreda 26. 4. in četrtek 26. 4. 20.00	Univerza, Celovec	„GEORGE“ (Derek Hickman) in „AFTER „MAGRITTE“ (Tom Stoppard) Dve komediji sodobnih angleških avtorjev v originalnem jeziku. Igrajo: Gledališka skupina INEPT anglističnega inštituta univerze v Celovcu.	Unikum in gledališka skupina INEPT
Petek 28. 4. 16.00	kulturni dom Kasselj, Škocijan	PESMI LENČKE KUPPER Nastopa: otroški in mladinski zbor glas- bene šole Trebnje (vodi: Tatjana Mihelič, klavirska spremljava: Damjana Zupan) in RDEČA KAPICA (Jakob in Wilhelm Grimm) Nastopa: Stalno slovensko gledališče Trst. Prireditelj: Otroški zbor iz Škocijana, otroški zbor SPD „Srce“ iz Dobre vasi, mlajši mladinski zbor SPD „Danica“ iz Šentprimža, otroški zbor iz Šentlipša, mladinski zbor iz Železne Kaple, Mlada Podjuna-Pliberk, otroški zbor KPD v Šmihelu, otroški zbor iz Žvabeka, pevsko instrumentalna skupina iz Žvabeka in Krščanska kulturna zveza.	
Sobota 29. 4. 20.00	Kulturni dom Danica, Šentprimž	SAMOMORILEC (Premiera komedije) Nastopa: igralska skupina SPD Danica, Ponovitev igre: v nedeljo, 30. aprila, 20.00.	SPD Danica
Nedelja 30. 4. 19.00	Kulturni dom, Šentjakob	MAJ JAZZ Nastopajo: PRIMAVOLTA (Primus Slitter, kit; Gerald Riess, bas; Michael Erian, saks; Peter Mang, drums). A' BEZZLWAS... in AFRODANCE (Sigrid Brandstätter pleše že 15 let, med drugim Afro- in Jazzdancer; spremlja Hans Walluschig, percussion, Ledince).	Slovensko prosvetno društvo Rož

Krščanska kulturna zveza vabi na PREDSTAVE „SLOVENSKEGA STALNEGA GLEDALIŠČA V TRSTU“

Rdeča kapica (Jakob in Wilhelm Grimm) Otroška pred-
stava **Četrtek, 27. 4.:** 15.00
otroški vrtec v Škofičah, 17.30
otroški vrtec „Naš otrok“ v
Celovcu. **Petek, 28. 4.:** 11.00
ljudska šola Globasnica. **Sobota,**
29. 4.: 10.30 glavna šola
Borovlje, 15.00 stara ljudska
šola v Svečah, 17.30 farna dvo-
rana v Šentjakobu. **Nedelja, 30.**
4.: 11.00 kulturni dom na Radi-
šah, 15.00 Gospodinjina šola v
Šentrupertu pri Velikovcu.

Vest služkinje Zerline (Her-
mann Broch) Monodrama
Priredba in režija: Žarko
Petan; **Zerlina:** Bogdana Bra-
tuž; **Izvedba:** Slovensko stalno
gledališče, Trst. **Četrtek, 27. 4.:**
20.00 v Slomškovem domu v
Celovcu, **Petek, 28. 4.:** 20.00
Mladinski center na Rebrci,
Sobota, 29. 4.: 20.00 v farni
dvorani v Šentjakobu.

Novi fosili

v soboto,
29. 4.,
ob 20.30
pri Florianu
v Vogrčah

Deset vstopnic za prvih 10, ki nas pokličejo

Celovško podjetje **HAGO Ges. m.b.H./**
Trgovska družba z o.j. je dala na voljo 10
vstopnic za koncert ansambla „Novi fosili“ (v
soboto, 29. 4. 1989 v Vogrčah), ki jih bodo
prejeli tisti, ki bodo prvi poklicali uredništvo
Slovenskega vestnika na številko (0 463) 51 43
00 – 31. Ne zamudite izredne prilagoditve!

Skupina „Novi fosili“ je
bila ustanovljena leta 1969 v
Zagrebu kot spremljajoči
orkester za znane jugoslo-
vanske popevkarje.
Kasneje se je osamosvojila
in posnela že 15 malih in 6
velikih gramofonskih plošč.

Skupno jih je prodala že nad
9 milijonov. Nastopala je že
na vseh kontinentih, uspe-
šna pa je bila tudi na „Euro-
vision Song Contestu“ leta
1987. Člani ansambla so:

Sonja Doležal, Rajko Duj-
mić, Vladimir Kočiš,
Marinko Colnago in Nenad
Šarić.

SLOVENSKI VESTNIK 2x TEDENSKO!

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 21. 4. 1989

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 12,70	13,30
za 1 angleški funt	£ 21,80	23,00
za 100 franc. frankov	f 203,00	213,00
za 100 ital. lir	Lit 0,93	0,98
za 100 dinarjev	DIN 0,10	0,18
za 100 švic. frankov	sfr 787,50	807,50
za 100 holand. guldnov	Hfl 615,50	631,50
za 100 nemških mark	DM 694,60	711,60

Posredujeja: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

10 20 24 33 44 45 (15)
Joker: 574041 b.j.

21X 121 21X 112
Stava: 0:3, 5:0,
0:0, 2:0, b.j.

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza
slovenskih organizacij na
Koroškem, 9020 Celovec, Tarvi-
ser Straže 16. **Uredništvo in**
uprava: 9020 Celovec, Tarviser
Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-
30/31/32/33/34, telefax (0 463)
51 43 00-71, teleks 42 20 86
ZSO. **Glavni urednik:** Ivan P.
Lukan; **urednika:** Andrej Kokot,
Andrej Mohar. **Tisk:** Založniška
in tiskarska družba z o.j. Drava,
Celovec. **Zastopstvo za Jugo-**
slavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva
c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana.
Letna naročnina: 370 avstr.
šilingov; za Jugoslavijo 70.000
dinarjev.

Oglasi: 1/1 stran
12.000 avstr. šilingov; za Jugo-
slavijo 5.000.000 dinarjev.

Ivan Dolenc Za dolar človečnosti

Pol ure kasneje pa pride k
meni, mi pomoli moj denar in
mi pove, da zame nima več
dela, se pravi, da sem od-
puščen! Lopov prebrisani!
Namesto da bi plačeval stal-
nega mehanika, pobira nas iz
te stavbe. Za uro, za dve!
Bil je ves rdeč od jeze.
Svoje pripovedovanje je
zasolil z nekaj krepkimi nem-
škimi izrazi, ki jih ni mogoče
prevesti.

„In mi je ob slovesu še
rekel, naj se spet oglašim!“
Očala so se mu povsila na
konec nosu.

Ob oknu je tiho, a razbur-
jeno pripovedoval svoje
doživljaje tisti, ki je včeraj
govoril o svojem prijatelju,
kateri naj bi ga danes po-
iskal.

„Bolje bi bilo, da ga nisem
videl. Dobil sem ga še navse-
zgodaj doma. Brez dela je že
od septembra. Steklenico
vina ima ob svoji postelji in
pije. Ob osmih zjutraj! 'Kaj pa
naj drugega počnem v tej
divjini' me vpraša. 'Še teden
dni ali dva – in sobe tudi ne
bom imel več s čim plačati!
Brezposelna se mi izteče.'“

Mladenič z avstrijskim
naglasom se odkašlja,
potem nadaljuje:

„Dela pa zares ni nikjer, če
se ubiješ. Štiri ure sem hodil
po fabrikah od vrat do vrat.
Zaman. Nekje na Churchillu
se je neki predelavec začu-
dil, da sem sploh prišel skozi
vrata. 'Do aprila ne spreje-
mamo nikogar', mi je rekel in
dalje pil svojo kavo.“

Visok fant s francosko
čepico na glavi in s torbico
orodja v roki, bil je prav tisti,
ki se je včeraj hvalil z delovno
garancijo v svojem potnem
listu, je stal sredi sobe, pred
njim pa tista dva, ki sta bila še
včeraj namenjena v bush.
Mahal je z rokami in na jok
mu je šlo, ko je pripovedoval:

„Tista garancija, so mi
rekli, je datirana s poletjem,
zdaj pa smo sredi zime.
Predme se je postavil
menažer tovarne, se glasno
zasmejal in povedal: 'Več kot
polovico naših delavcev smo

oktobra poslali na brezpo-
selno. Delali ne bomo tja do
maja meseca. Potem lahko
spet prideš. Če se naši ne
povrnejo k nam, imaš delo.
To je vse. Mi je zelo žal.'“

„Ali tukaj ni zakona, ki bi jih
pritiskal v tem primeru?“ se je
raztogotil prvi, ki je stal pred
njim. Imel je kuštrave dolge
lase in je tičal v modrem,
čistem delovnem kombine-
zonu. „Saj vendar imaš
garancijo v potnem listu. Pla-
čajo naj ti za čakanje do
maja.“

„Sem že govoril z uradni-
kom spodaj. Nič ne morem
narediti. Razlagal mi je o pre-
takanju ponudb in povpraše-
vanja na ameriškem trgu.
Svetoval mi je, naj si do maja
poiščem kaj drugega in po-
zabim na svoj poklic.“

„Kaj pa je tvoj poklic?“ je
nekdo vprašal za njegovim
hrbtom.

„Tehnik sem. Za precizno
mehaniko. – Kako naj po-

zabim na svoj poklic? Leta
in leta sem se mučil, da sem
prišel do tega naziva.“

Oglasila se je debelušasta
mladenka z oblekico bavar-
skega kroja. Velike sončne
pege na licih so prikupno pri-
stajale njenim svetlim lasem,
ki jih je imela povezane v tur-
ban na zatilniku. Vstopila je
bila neopažena, prišla je k
prijateljem na obisk. Prerinila
se je na sredo kroga, ki so ga
razburjenci naredili okrog
mehanika z garancijo, in
zakrillila s svojimi težkimi
rokami:

„Pomirite se vendar! Nikjer
še ni vzroka za obup. Prav
nič še ni izgubljeno.“

Vsi smo prisluhnili. Bavarki
je to ugajalo, obrnila se je s
svojimi živimi očmi k vsa-
kemu posebej, nato je na-
daljevala:

„Saj to je šele prvi dan
iskanja. Kaj pa pričakujete?!“

(dalje prihodnjič)

Igralci SPD „Danica“ vabijo na premiero

Prihodnjo soboto in nedeljo se v kulturnem domu v Šentprimozu obeta pomemben gledališki dogodek. Igralci SPD „Danica“ vabijo na premiero razmeroma malo znanega dela sovjetskega dramatika Nikolaja Erdmana Samomorilec, ki ga je Stalin že leta 1932 prepovedal in ga na sovjetskih odrih doslej še niso uprizorili.

V tej priredbi je uprizoritveni koncept v brezčasnosti; tragikomična in hkrati že kar groteskna tema samomorilca, ki se za to dejanje odloči zaradi družbenih razmer, družbene skupine pa iz njegove tragedije kujejo dobičke. Tema smrti je aktualna, je največkrat vodilo za koristilovske namene, je postala dovoljena, s tem pa „normalna“ in zato še bolj groteskna.

Gledali bomo prikaz usode majhnega človeka, ki je hkrati tudi problem današnjega sveta, je motiv, ki upri-

zoritveno mora vznemiriti. Prepričani smo, da tudi bo tako. Zato jamčijo imena nastopajočih: Miha Kap, Micka Hobel, Justa Sadnikar, Frida Marketz, Tonej Wakounig, Franc Polcer st., Nadja in Sonja Marko, Franc Polcer ml., Milan Mochar, Kristl Krasnig, Fini Gregoritsch, Andreas Polcer, Mihej Kap, Angelika Picej, Franc Hobel in Elfi Wuttej ter številni drugi v množičnih scenah. Delo je z igralci naštudiral Peter Militarov, ki našemu gledališkemu dogajanju s svojimi, času primernimi priredbami daje tudi kulturnopolitično aktualnost. Sceno je tudi tokrat pripravil izkušeni in znani Saša Kump iz Kranja, izdelali pa so jo domačini sami. Z obiskom predstav bomo igralcem iz Šentprimozja in okolice dali naše najlepše priznanje za trud, ki so ga vložili v priprave za uprizoritvev Samomorilec.

NIKOLAJ ERDMAN:
SAMOMORILEC

KULTURNO PISMO IZ SLOVENIJE

PANNONIA 89

V izjemno lepih prostorih Szombathelyjske Galerije (Képtár) se na mednarodni likovni razstavi Pannonia 89 predstavlja sedemnajst likovnih umetnikov iz Avstrije, Madžarske in Slovenije. Trienalna likovna prireditev, ki korenini v razstavi Panonska pokrajina, panonski človek (z začetkom v Murski Soboti), sodi med najstarejše kulturne prireditve, ki jih skupaj pripravljajo v Murski Soboti (Slovenija), Szombathelyju (Madžarska) in Železnem (Gradiščanskem - Avstrija).

„Obmejna družba treh dežel bedi nad tem, da se veriga ne bi pretrgala... Trienale ocenjujem kot pomemben dogodek v kulturnem sodelovanju sosednjih regij treh dežel...“ je v ličen kata-

log zapisal Miklós Czinecz, predsednik mestnega sveta v Szombathelyju, medtem ko urednik publikacije še dodaja: „Življenjskost Pannonie zagotavlja neprestana želja po inovativnosti, spremembah in prilagodljivosti.“

Vrednost in polnost (tudi letošnje) Pannonie, ocenjujejo poznavalci, je v nenehnem soočanju likovne ustvarjalnosti v tem tro ali trimernem prostoru; razstava omogoča hkratno primerjanje in vrednotenje likovnih del različnih ustvarjalcev, različnih po izpovednosti in tudi po starosti. Organizatorji so se pred leti sicer zbal, da bi se vsakoletne ali celo biennialne prireditve preveč ponavljale, zato so se odločili za trienarno razstavo, ki ima

ERNEST
RUŽIČ

vedno drugega (eno izmed treh naštetih mest) organizatorja, po dveh ali več mesecih pa eksponate prenesejo v drugo in nato v tretje mesto. To pomeni, da bo razstava prenešana najprej v mursko-soboško Galerijo, nato pa še v deželno galerijo v Železnem.

Tudi tokratna družina slovenskih likovnih ustvarjalcev je pestra, in sicer: Sandi Červek, Štefan Galič, Franc Mesarič, Štefan Hauko, Marjan Gumilar in Nikolaj Beer, ki je letošnji dobitnik nagrade Pannonia.

Po prvih korakih, ki so bili predvsem v znamenju manifestacije dobrega sodelovanja, se je izoblikovala kakovostna kulturna prireditev, k čemer je (in še) prispevalo univerzalo sporočilo, kjer jezik ni prepreka za sporazumevanje.

Obisk mladih gledališnikov

Gledališka skupina Kulturno umetniškega društva „Lipa“ z Vač v Sloveniji je preteklo sredo gostovala pri gojencih Mladinskega doma SSD v Celovcu in v njihovi telovadnici uprizorila novo dramo Anke Kolenc, Božidar.

Čprav so nastopili mladi igralci, so dramo Božidar dobro interpretirali. V njej avtorica obravnava problematiko sodobnega človeka v njej; konkretno gre za prikaz treh družin različnih slojev in interesov, vsem pa je skupna usoda človeštva. V igri gre tudi za ljubezen, generacijske probleme in s tem tudi za različna gledanja na življenje.

Gledali smo torej delo, ki ga je KUD „Lipa“ z Vač pri Litiji naštudiralo z vso vnemo in s tem na dostojni ravni predstavilo svojo skupino GEOSS. Delo je režirala avtorica sama. Na sliki zgoraj: prizor iz drame Božidar.

KULTURNE NOVICE

Razstavi iz zamejstva v Ljubljani

Slovenski etnografski muzej, Savaria muzej v Szombathelyju, Inštitut za slovensko narodopisje pri ZRC SAZU in občina Sele so minuli teden v prostorih Slovenskega etnografskega muzeja odprli razstavi Gornji Senik v fotografiji in Kmečke hiše v Selah na Koroškem. Hkrati so predstavili tudi monografijo Marije-Mukič

Gornji Senik.

To je prva razstava te vrste, na kateri gre za prikaz dveh območij iz slovenskega zamejstva in prva sploh ki predstavlja pokrajinske motive s Porabja in Koroške. Ogled razstave je mogoč v poslovalnem času muzeja, po dogovoru pa je možno tudi skupinsko vodenje skozi razstavo v posebej dogovorjenem času.

Nove knjige Slovenske matice

Slovenska matica v svoj založniški program vključuje dela sodobnih avtorjev. Pred kratkim je v Ljubljani predstavila nekaj knjig iz letošnjega programa.

Gre za bero del znanih osebnosti, in sicer Antona Trstenjaka, ki je napisal knjigo Skozi prizmo besede, Borisa Pahorja Ta ocean,

strašno odprt, Marjana Rožanca Indijanska zima, zbirko razprav in esejev Katarine Bedine Sonata in iz izrednih izdaj Sonje Žitko Historizem v kiparstvu 19. stoletja na Slovenskem ter Glasnik Slovenske matice.

Navedene knjige je mogoče kupiti oz. naročiti v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

Slovenska beseda v Wolfsbergu

Na povabilo Galerie am Rossmarkt v Wolfsbergu je minuli teden iz svojih del bral naš koroški slovenski pesnik Andrej Kokot. Bral je iz svoje nove knjige Die Dornenblüte v izvirniku in v nemškem prevodu. Ob tej priložnosti je Rudi Benetik razstavil tudi originale grafik, s katerimi je opremil Kokotovo knjigo.

Zanimanje s strani občinstva, ki je napolnilo dvorano, je bilo veliko, tudi po branju so avtorja spraševali kot avtorja slovenske manjšine o njegovi literarni poti ter o problemih, s katerimi se kot tak srečuje. Med obiskovalci sta bila tudi wolfsberški župan Kunststatter in bivši državni sekretar za kmetijstvo Schober.

POSOJILNICA-BANK
ŽELEZNA KAPLA

s podružnico Miklavčevo
mit der Filiale Miklauzhof

Vaš zanesljivi
partner v
denarnih
zadevah

Ihr verlässlicher
Partner in
Geldange-
legenheiten

Končno zmaga

Navijači celovške Austrie so dolgo žalovali, saj je bil dosednji prvoligaš v srednji play-off-skupini že v veliki nevarnosti, da zgubi pravico igrati v najvišji zvezni ligi. Celo proti tekmečem, ki sodijo med slabše ekipe te skupine, so Celovčani dosegali le neodločene izide. Tako je bila prejšnji petek za Austrio tako rekoč zadnja priložnost, da si le še ohrani možnosti za ponovno kvalifikacijo za prvo ligo. Toda nasprotnik je bil močan, in prišel je kar z nogometno legendo: Hansom Kranklom.

Toda celovška Austria se ni ustrašila ne zvenečega imena, ne močne ekipe iz Salzburga. Celovčani so se ta dan osredotočili na lepe podaje, hitre

napade po krilih in tako že od vsega začetka prevzeli pobudo na igrišču. Nič čudnega torej, da je celovška Austria že v deveti minuti povedla: Vordereggerja je v kazenskem prostoru branilec lahko zaustavil le še s prekrškom, enajstmetrovko pa je izkoristil Koreimann.

Ko je pred odmorom Josef Hrstič z močnim strelom dosegel še drugi gol za Celovčane, je bila tekma skoraj že odločena, tako da je Vorderegger v drugem polčasu z dvema zadetkoma rezultat le še olepšal. Zdaj ima Austria spet izglede za obstoj v 1. zvezni ligi, toda tudi zanjo velja, da naslednjih tekem ne sme jemati prelahko...

Arnold Koreimann (beli dres) je iz enajstmetrovke dosegel prvi gol celovške Austrie.

Nogometno ogledalo

Slovenski atletski klub – Magdalen 5:0 (3:0)

ASV-igrišče v Trnji vasi, 300 gledalcev, sodnik Gatterer (povprečen); **postava SAK:** Dalanović; F. Sadjak, Certov, L. Sadjak, Kunčič (46. Stern); **Galo, Kreutz, Blajs; Hanser,** Luschnik, Florijančič (62. Gorenšek). **Goli za SAK:** Arthur Hanser (10., 38., 40., 53. in 68.).

ATUS Borovlje – Pliberk 0:3 (0:0)

Borovlje, 200 gledalcev, sodnik Kuri (dober); **postava Borovlj:** Begusch; Just, **Schweiger,** Sagmeister, Ottacher; Schaar (60. Poganitsch), F. Spindler, Bergmann; M. Spindler (68. Jessernig), Maver, Weratschnig; **postava Pliberka:** J. Maček; Hutter, Liesnig, Terčič, **Lopinsky; Dlopst, Ramšak, Wölbl** (78. Rossmann); Pachoinig, Hober (83. K. Maček, Skof). **Gole za Pliberk:** Terčič (59.), Skof (75.), Hutter (81.). **Ostali rezultati:** Matrei – Trg 0:2, SV Šentvid – Mölltal 5:1, ATSV Wolfsberg – Wietersdorf 0:1, Breže – Šmohor 2:0, VSV/Beljak – Rapid Lienz 0:0.

Šmihel – Žitara vas 1:3 (0:1)

Šmihel, 150 gledalcev, sodnik Kandolf (dober); **postava Šmihela:** Leitgeb; W. Berchtold, Suler, H. Krausler (46. A. Blažej), Sumnik, Golautschnig, Močilnik, W. Krausler, Grubelnik, St. Blažej, Buchwald (54. Gros). **Gol za Šmihel:** Adi Blažej (69.).

Dobrla vas – Treibach 0:3 (0:0)

Dobrla vas, 300 gledalcev, sodnik Obwurzer (povprečen); **postava Dobrle vasi:** Novak; **Appel, Mischitz, B. Paar,** Sirknik; Pizzera, Hribar, Vugrinec, Partei; **Sadjak, Roscher** (65. Dollinger). **Ostali rezultati:** Mostič – SCA Šentvid 6:0, Klopini – Bad St. Leonhard 2:1, Ruda – ASV Celovec 2:0, Frantschach – Liebenfels 0:0, ASK Celovec – Šentandraž 2:1.

Dellach – Bilčovs 4:1 (1:1)

Dellach, 200 gledalcev, sodnik Ebner (povprečen); **postava Bilčovsa:** Schaubig; Schlemitz, **Partl, F. Quantschnig, Hobel; Ogris, A. Quantschnig, Krainer** (65. Schellander), **Štojilovski; W. Kuess, J. Kuess. Gol za Bilčovs:** W. Kuess (5.). **Ostali rezultati:** ASV Lienz – Irschen 1:0, Šentjakob – Sachsenburg 3:1, Lendorf – Vernberk 1:1, Baško jezero – Rožek 1:2, Trebinje – Brnca 1:0, Weißenstein – Radenthein 0:1.

Globasnica – Tinje 3:1 (0:1)

Globasnica, 150 gledalcev, sodnik Kreuz (povprečen); **Gole za Globasnico:** J. Micheu, E. in S. Pajančič. – Po slabem začetku so se domačini le še ujeli in zanesljivo osvojili obe točki, ki bi bosta moglo še zlata vredni. – **Ostali rezultati:** Grebinj – Sele 2:0, Železna Kapla – Žrelec 1:1, KAC Celovec – Metlova 2:2, Podkrnos – Sinča vas 0:0, Reichenfels – Šentpavel 0:1, Velikovec – Galicija (preloženo na 4. 5.).

Pet golov Hanserja

Tekma SAK proti zadnjemu na lestvici Magdalenu je bila prava tekma enega posameznega igralca: najnevarnejši igralec SAK Arthur Hanser je tekmo skoraj mimogrede odločil sam: petkrat je zadel v mrežo in SAK je zmagal s 5 : 0.

Kot je treba pohvaliti edinstveno požrtvovalnost Hanserja, tako pa je treba skoraj brez izjem pokarati ostale igralce. Sicer so se vsaj na začetku še prizadevali za zbrano in premišljeno igro,

toda pozneje so vedno bolj izpuščali in zapravljali možnosti. Po koncu tekme je skoraj treba ugotoviti, da slovenski ekipi brez Hanserja skoraj gotovo ne bi bil uspel noben zadetek. Preveč je bilo naglice, netočnosti, da, celo nesposobnosti za močan strel. Le Hanser je bil vedno nevaren in tako dosegel gole z glavo, nogo in telesom. Zdaj tudi zanesljivo vodi na lestvici strelcev z 22 zadetki in ima dobre izglede, da postane najboljši strelca lige.

Tokrat vratar brani pred Hanserjem (v sredini)

Franci Wieser dvakrat zmagal

Slovenski boksar Franci Wieser je po daljšem času spet nastopil na domačem terenu: v Celovcu je boksar za koroško ekipo proti Štajerski in zmagal v obeh dvobojih: v prvi je premagal Walterja Bergerja v 3. rundi, v drugi tekmi pa koroškega prvaka v polsrednji kategoriji Wernerja Laundla po točkah. Wieser je tako bistveno prispeval k uspehu Koroške (8:2), dve točki pa je prispeval tudi Marjan Oraže.

ŠK Dob slavil

Odbojkarji ŠK Dob/Aich kljub porazu v Wolfsbergu, s katerim so zapravili možnost za osvojeitev naslova koroškega prvaka, niso obupali: že v naslednji tekmi so namreč premagali Hypo VBK Celovec s 3 : 0.

Gerhard Berger: sreča v nesreči

Avstrijski dirkač v formuli 1, Tirolec Gerhard Berger, je v nedeljo doživel srečo v nesreči: na prvi evropski dirki za naslov svetovnega prvaka forumle 1 v Imoli je že v četrtem kolu zletel s proge in z brzo skoraj 300 kilometrov na uro treščil v betonski zid. Avtomobil se je takoj vnel, toda reševalci so bili zelo hitro na kraju nesreče in tako Bergerja rešili smrti. Berger je odnesel le hujše opekline po hrbtu in rokah, skoraj neverjetno pa je, da si je pri tej nesreči polomil le ključnico in eno reber. Berger sam pravi, da bo že po kakem mesecu spet tekmoval – seveda če mu bodo zdravniki to dovolili.

Koroška liga

1. Lienz	19	11	6	2	44:13	28
2. Trg	19	9	8	2	37:15	26
3. SAK	19	9	7	3	33:13	25
4. Breže	19	8	8	3	35:21	24
5. Pliberk	19	7	8	4	31:18	22
6. SV Šentvid	19	6	7	6	22:17	19
7. Wolfsberg	19	7	5	7	22:23	19
8. Wietersdorf	19	7	5	7	30:37	19
9. Matrei	19	7	5	7	21:32	19
10. VSV/Beljak	19	5	8	6	19:20	18
11. ATUS Bor.	19	7	2	10	26:26	16
12. Mölltal	19	5	6	8	24:35	16
13. Šmohor	19	2	5	12	19:39	9
14. Magdalen	19	1	4	14	12:66	6

Spodnja liga-vzhod

1. Klopini	19	12	4	3	23:12	28
2. Treibach	19	12	2	5	56:26	26
3. Liebenfels	19	11	3	5	38:26	25
4. Dobrla vas	19	9	6	4	33:24	24
5. St. Leonhard	19	8	6	5	40:28	22
6. Mostič	19	8	5	6	35:19	21
7. Žitara vas	19	9	3	7	32:18	21
8. Šentandraž	19	7	6	6	30:26	20
9. Ruda	19	8	2	9	27:25	18
10. ASV Cel.	19	7	3	9	27:28	17
11. ASV Cel.	19	7	3	9	21:24	17
12. Frantschach	19	6	4	9	25:30	16
13. Šmihel	19	3	4	12	19:38	10
14. SCA Šentvid	19	0	1	18	5:87	1

Spodnja liga-zahod

1. Irschen	19	11	4	4	41:19	26
2. Rožek	19	10	6	3	28:19	26
3. Brnca	19	11	2	6	29:21	24
4. Radenthein	19	8	5	6	35:26	21
5. Sachsenburg	19	7	7	5	35:33	21
6. Treffen	19	7	6	6	27:23	20
7. Šentjakob	19	8	4	7	27:37	20
8. ASV Lienz	19	6	6	7	16:17	18
9. Lendorf	19	5	7	7	34:35	17
10. Vernberk	19	7	3	9	33:34	17
11. Baško jezero	19	7	2	10	25:33	16
12. Bilčovs	19	4	7	8	19:29	15
13. Weißenstein	19	5	5	9	17:27	15
14. Dellach	19	4	2	13	23:36	10

1. razred D

1. Žrelec	19	12	6	1	47:16	30
2. Grebinj	19	10	5	4	43:27	25
3. Velikovec	19	9	5	4	27:18	23
4. Žel. Kapla	19	9	4	6	31:25	22
5. Metlova	19	7	7	5	26:27	21
6. Sinča vas	19	7	6	6	28:24	20
7. Šentpavel	19	8	4	7	35:36	20
8. Sele	19	8	3	8	29:32	19
9. Globasnica	19	7	4	8	28:33	18
10. Reichenfels	19	6	4	9	22:24	16
11. KAC Cel.	19	4	7	8	17:20	15
12. Podkrnos	19	3	8	8	16:26	14
13. Galicija	18	6	1	11	19:32	13
14. Tinje	19	3	2	14	20:48	8